

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti

Ivana Legović

Dječji odjeli i aktivnosti za djecu u narodnim knjižnicama Istarske županije

Diplomski rad

Mentor: dr. sc. Ivana Hebrang Grgić

Zagreb, 2014.

Sadržaj

Uvod	4
1. Određenje pojma narodne knjižnice	5
1.1. Djelatnost narodne knjižnice	7
1.2. Kulturni razvoj	8
1.3. Društvena uloga	8
1.4. Posebne skupine korisnika	8
2. Narodne knjižnice u Istarskoj županiji	9
2.1. Gradska knjižnica i čitaonica Pula	10
2.1.1. Dječja knjižnica	10
2.1.2. Knjižnica Veruda	11
2.1.3. Knjižnica Žminj	11
2.1.4. Knjižnica Vodnjan	11
2.1.5. Čitaonica Kluba umirovljenika Pula	11
2.2. Gradska knjižnica Pazin	12
2.3. Gradska knjižnica Poreč	13
2.4. Gradska knjižnica „Matija Vlačić Ilirik“ Rovinj	13
2.5. Gradska knjižnica Umag / Biblioteca Civica Umago	14
2.6. Gradska knjižnica Novigrad / Biblioteca Civica Cittanova	14
2.7. Gradska knjižnica Labin	15
2.8. Gradska knjižnica Buje	15
2.9. Narodna knjižnica i čitaonica Buzet	15
3. Dječji odjeli u narodnim knjižnicama	16
3.1. Ciljevi knjižničnih usluga u dječjim odjelima	18
3.2. Knjižnične usluge u dječjim odjelima	19
3.3. Građa, prostor i oprema u dječjim odjelima	20
3.4. Knjižnično osoblje	20
4. Aktivnosti u dječjim odjelima narodnih knjižnica	21
4.1. Igraonice	22
4.2. Pričaonice	22
4.3. Kreativne radionice	23

4.3.1. Likovne radionice	23
4.3.2. Dramske radionice	24
4.3.3. Glazbene radionice.....	24
4.4. Informatičke radionice.....	24
4.5. Mali knjižničari.....	25
4.6. Čitateljski klub.....	25
4.7. Grupni posjeti	25
4.8. Izložbe	26
4.9. Filmske projekcije	26
4.10. Natjecanja i kvizovi	26
4.11. Književni susreti	27
4.12. Predavanja	27
4.13. Sat lektire u knjižnici	27
5. Istraživanje dječjih odjela i aktivnosti za djecu u narodnim knjižnicama Istarske županije	28
5. 1. Metodologija, uzorak i cilj istraživanja	28
5. 2. Rezultati.....	28
5.3. Zaključak istraživanja.....	36
6. Zaključak.....	37
7. Popis literature.....	39
8. Popis tablica i grafikona	42
9. Prilozi	43

Uvod

Narodna knjižnica kao kulturno-informacijski centar lokalne zajednice i prepoznatljivo mjesto cjeloživotnog učenja i obrazovanja predstavlja informacijsko žarište koje svim građanima osigurava slobodan pristup informacijama. Usluge se narodne knjižnice temelje na potrebama građana, aktivnih korisnika i svih zainteresiranih osoba u lokalnoj zajednici. Kako bi svoje usluge učinila što pristupačnijima zajednici kojoj služi, narodna knjižnica mora sustavno i kontinuirano provoditi sve aspekte knjižnične djelatnosti – od nabave građe, tehničke i stručne obrade, pa do organizacije prigodnih aktivnosti i programa za pojedine skupine korisnika. Isto tako, za kvalitetno poslovanje svake knjižnice vrlo je bitno zapošljavanje kvalitetnog i stručnog osoblja koje će u svakoj situaciji znati odgovoriti na raznorazne zahtjeve i upite korisnika.

Kako bi narodna knjižnica, kao lokalni informacijski centar, bila dostupna i otvorena svim skupinama korisnika, važno je da se svakoj korisničkoj skupini omogući kako prikladna literatura tako i prigodni programi i aktivnosti.

Ovaj je diplomski rad nastao u tom cilju i posvećen je proučavanju skupine korisnika dječjih odjela u narodnim knjižnicama Istarske županije. Djeca, kao sve važniji korisnici knjižničnih usluga, predstavljaju bitnu sastavnicu suvremenog knjižničkog poslovanja. Čitanjem od malih nogu i upućivanjem djeteta u svijet knjige te redovite posjete lokalnoj knjižnici, stvaraju se važni i snažni temelji za cjelokupni intelektualni razvoj djeteta u kasnijim godinama. Knjižničari kao stručni djelatnici moraju prepoznati ovu potrebu te u suradnji s lokalnim vrtićima, školama i drugim ustanovama koja se bave djecom proaktivno sudjelovati u stvaranju jednog idealnog okružja i poticajne atmosfere za promociju knjige i kulture čitanja općenito.

Diplomski je rad podijeljen u nekoliko poglavlja. Prvo je poglavlje posvećeno određenju pojma narodne knjižnice i definiranjem iste vodeći računa o nekoliko važnih dokumenata u polju knjižničarstva: IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice, IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga, UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice, Zakon o knjižnicama, itd.

Drugo je poglavlje posvećeno narodnim knjižnicama u Istarskoj županiji gdje se donosi kratki povijesni osvrt za svaku knjižnicu, zatim trenutno stanje fonda i broj aktivnih korisnika te opis specifičnih manifestacija za pojedinu ustanovu.

Treće je poglavlje posvećeno dječjim odjelima. U tom se poglavlju ukratko navode glavni ciljevi i usluge dječjih odjela. Dio poglavlja obrađuje praktične teme kao što su građa, prostor i oprema u dječjim odjelima te knjižnično osoblje.

U četvrtom su poglavlju obrađene aktivnosti koje se najčešće provode u dječjim odjelima. Popis aktivnosti i njihov kratki opis predstavljaju početnu točku za kasniju izradu anketnog upitnika koji je sastavljen i korišten u svrhu izrade ovog rada.

Posljednje poglavlje opisuje istraživanje provedeno metodom upitnika. Upitnik je poslan svim narodnim knjižnicama u Istarskoj županiji, te je na temelju dostavljenih podataka izrađena analiza stanja i aktivnosti u dječjim odjelima knjižnica koje su sudjelovale u istraživanju. Upitnik izražava stvarno stanje u knjižnicama, odnosno dječjim odjelima i predstavlja realan prikaz dječjih odjela kroz knjižnični fond, strukturu aktivnih korisnika, strukturu osoblja te analizu programa i aktivnosti te učestalosti njihovog izvođenja.

1. Određenje pojma narodne knjižnice

IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice narodnu knjižnicu definira kao „mjesni prilaz znanju koji osigurava osnovne uvjete za obrazovanje tijekom cijeloga života, neovisno odlučivanje i kulturni razvoj pojedinca i društvenih skupina“.¹

Prema IFLA-inim i UNESCO-ovim smjernicama za razvoj službi i usluga, narodna se knjižnica definira kao „organizacija koju osniva, podržava i financira određena zajednica putem lokalne, regionalne ili nacionalne vlasti ili putem nekog drugog oblika organizacije. Ona osigurava pristup znanju, informacijama i djelima mašte pomoću niza izvora i službi, a na raspolaganju je svim članovima zajednice bez obzira na njihovu rasu, nacionalnost, dob, spol, religiju, jezik, invaliditet, ekonomski i radni status te obrazovanje. Glavne su djelatnosti narodne knjižnice pružanje usluga i osiguravanje građe na različitim medijima kako bi se zadovoljile obrazovne i informacijske potrebe te potrebe za osobnim razvojem“.²

Knjižnična djelatnost se obavlja kao javna služba te se knjižnice osnivaju kao javne samostalne ustanove ili kao ustanove u sastavu drugih ustanova ili pravnih osoba. Prema Zakonu o knjižnicama (NN 105/97)³, knjižnična djelatnost obuhvaća sljedeće:

- nabavu knjižnične građe,

---

¹ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 15.

² Ibid. Str. 15.

³ Zakon o knjižnicama. // Narodne novine 105(1997). Dostupno na: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/267274.html> [2. srpnja 2014.]

- stručnu obradu, čuvanje i zaštitu knjižnične građe, te provođenje mjere zaštite knjižnične građe koja je kulturno dobro,
- izradu biltena, kataloga, bibliografija i drugih informacijskih pomagala,
- sudjelovanje u izradi skupnih kataloga i baza podataka,
- omogućavanje pristupačnosti knjižne građe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima,
- osiguravanje korištenja i posudbe knjižnične građe te protok informacija,
- poticanje i pomoć korisnicima pri izboru i korištenju knjižnične građe, informacijskih pomagala i izvora, te
- vođenje dokumentacija o građi i korisnicima.

Temeljne su zadaće narodne knjižnice pružanje usluga i osiguravanje pristupa građi koja je pohranjena na različitim medijima kako bi se zadovoljile obrazovne i informacijske potrebe korisnika te potrebe za osobnim razvojem. Narodne knjižnice svojom djelatnošću i poslanjem sudjeluju u razvoju cjelokupnog društva tako što pojedincima omogućuju slobodan pristup znanju i informacijama.

Prema UNESCO-ovom Manifestu za narodne knjižnice „narodna je knjižnica mjesno obavijesno središte, koje svojim korisnicima omogućuje neposredan pristup svim vrstama znanja i obavijesti. Službe se narodne knjižnice zasnivaju na jednakosti pristupa svima, bez obzira na dob, rasu, spol, vjeru, nacionalnost, jezik ili društveni položaj. Sve dobne skupine moraju naći građu za svoje potrebe“.⁴ Manifest navodi sljedeće zadaće narodne knjižnice:

- „stvaranje i jačanje čitalačkih navika kod djece od rane dobi,
- podupiranje osobnog obrazovanja za koje se odlučuje pojedinac, kao i formalnog obrazovanja na svim razinama,
- stvaranje mogućnosti za osobni kreativni razvoj,
- poticanje mašte i kreativnosti djece i mladih ljudi,
- promicanje svijesti o kulturnom naslijeđu, uvažavanju umjetnosti, znanstvenih postignuća i inovacija,
- osiguranje pristupa kulturnim izvedbama i zastupanje kulturnih različitosti,
- podupiranje usmene tradicije,

---

⁴ UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice. Dostupno na:
http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.htm [9. travnja 2014.]

- osiguranje pristupa građana svim vrstama obavijesti o svojoj zajednici,
- pružanje primjerenih obavijesnih službi mjesnim poduzećima, udrugama i interesnim skupinama,
- olakšavanje razvitka obavijesnih vještina i kompjuterske pismenosti⁵,
- „podupiranje i sudjelovanje u programima razvijanja pismenosti namijenjenima svim dobnim skupinama i iniciranje takvih programa, kad je potrebno,
- gajenje dijaloga među kulturama i zastupanje kulturne različitosti“⁶.

U sklopu svoje temeljne djelatnosti, narodna knjižnica mora omogućiti pristup znanju i informacijama te osigurati građu na raznim medijima kao podršku formalnim i neformalnim procesima učenja. Mogućnost pristupa informacijama i njihovo aktivno korištenje, neophodni su čimbenici za uspješno obrazovanje svakog pojedinca. Stoga je neophodno da narodne knjižnice isto tako surađuju s drugim ustanovama u kulturi u cilju promicanja samoobrazovanja i cjeloživotnog obrazovanja (npr. muzeji, otvorena učilišta, itd.).

1.1. Djelatnost narodne knjižnice

Sukladno IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice, narodna knjižnica ima nekoliko osnovnih zadaća:

- obrazovanje – narodne knjižnice osnivaju se u cilju pružanja podrške formalnom i neformalnom obrazovanju te u tu svrhu trebaju osigurati građu na odgovarajućim medijima. Isto tako, preporuka je da narodne knjižnice surađuju s drugim knjižnicama i ustanovama u kulturi u cilju razvoja edukacijskih programa osposobljavanja korisničkih skupina.
- slobodan pristup informacijama – knjižnica kao javna ustanova ima ulogu prikupljanja, organiziranja, korištenja informacija te omogućavanja dostupnosti informacija korisnicima. U tom procesu, potrebno je ostvariti suradnju s drugim ustanovama kako bi se korisnicima omogućio neometan pristup kako internetu tako i informacijama u tradicionalnom obliku. U IFLA-inom Manifestu o internetu navodi se sljedeće: „Neometan pristup informacijama bitan je za slobodu, jednakost, globalno razumijevanje i mir u svijetu. Stoga Međunarodni savez knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) donosi sljedeću izjavu: (...) Slobodan pristup informacijama,

⁵ UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice. Dostupno na: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.htm [9. travnja 2014.]

⁶ IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice // IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 106.

neovisno o medijima i državnim granicama, središnja je zadaća knjižničara i informacijskih stručnjaka; omogućivanjem neometanog pristupa internetu, knjižnice i informacijske službe pomažu zajednicama i pojedincima da ostvare slobodu, napredak i razvoj...“.⁷

- osobni razvoj - za osobni je razvoj svakog pojedinca od velike važnosti razvijanje kreativnosti, interesa i aktivnosti. Kako bi se to moglo ostvariti, potrebno je omogućiti pristup znanju i informacijama, i to u različitim formatima i na različitim oblicima medija. Osiguravanjem potrebne građe i informacija, narodna knjižnica predstavlja društveno, ekonomski i socijalno orijentiranu ustanovu usmjerenu ka razvijanju i zadovoljenju potreba pojedinaca ali i lokalne zajednice u kojoj djeluje.

1.2. Kulturni razvoj

Narodna knjižnica ima ključnu ulogu u ostvarenju i poticanju kulturne djelatnosti i kulturnog razvitka zajednice u kojoj djeluje. To se najčešće postiže suradnjom sa školama, vrtićima i lokalnim ustanovama u kulturi te organizacijom raznih kulturnih programa i aktivnosti. Osim toga, narodna knjižnica treba osigurati građu na jezicima koji se govore u lokalnoj zajednici. Narodna knjižnica predstavlja ključan element u zajednici stoga je njena uloga važna prvenstveno u sakupljanju, čuvanju i promidžbi lokalne kulture i baštine.

1.3. Društvena uloga

Sve narodne knjižnice imaju važnu ulogu i kao mjesto okupljanja i neformalnog druženja. „Koristeći knjižnicu za istraživanje, obrazovanje ili razonodu, korisnici istovremeno stupaju u neformalne veze s drugim članovima zajednice i stječu pozitivna socijalna iskustva. Knjižnice trebaju biti građene i opremljene tako da potiču društvene i kulturne aktivnosti koje podupiru interese zajednice“.⁸

1.4. Posebne skupine korisnika

Narodna knjižnica mora omogućiti zadovoljenje potreba svih skupina korisnika, bez obzira na dob, spol, fizičke, ekonomske i socijalne okolnosti. Službe, usluge i zbirke moraju biti jednako dostupne svima. Posebno je potrebno osigurati zadovoljenje potreba djece i mladih kroz sljedeće aktivnosti: razvijanje navike posjećivanja knjižnice, razvijanje čitalačke

---

⁷ IFLA-in Manifest o internetu. Dostupno na: <http://www.ifla.org/files/assets/faife/publications/policy-documents/internet-manifesto-hr.pdf> [9. travnja 2014.]

⁸ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 21.

sposobnosti, promicanje čitanja i pismenosti, pomoć pri odabiru knjige i upućivanje u čitanje određene vrste literature, pomoć pri istraživačkim zadaćama, rad na odgoju i obrazovanju u slobodno vrijeme mladeži, podučavanje informacijskim vještinama, itd. Isto tako, potrebno je osigurati dostupnost službi i usluga osobama treće životne dobi organiziranjem raznih prigodnih progama i aktivnosti (npr. radionice informatike za umirovljenike, razni kreativni tečajevi, itd.).

Za skupine korisnika s posebnim potrebama (npr. invalidi, osobe s oštećenim vidom, itd.) važno je osigurati primjeren pristup knjižnici i odgovarajuću građu za njihove potrebe (npr. zvučne knjige, elektronička povećala, knjige na brajici, itd.).

Za skupine korisnika koji su pripadnici nacionalne manjine, potrebno je osigurati građu na jezicima koji se govore u toj lokalnoj zajednici.

2. Narodne knjižnice u Istarskoj županiji

Mrežu narodnih knjižnica u Istarskoj županiji čini devet knjižnica: sedam samostalnih i dvije u sastavu. Navest ćemo ih redom:

a) samostalne knjižnice:

1. Gradska knjižnica i čitaonica Pula (županijska matična knjižnica):

Ogranci: Dječja knjižnica Pula, Veruda, Žminj, Vodnjan, Čitaonica kluba umirovljenika Pula

Stacionar: Dom za starije i nemoćne osobe Alfredo Štiglić

2. Gradska knjižnica Pazin

Stacionar: Dnevni boravak za starije osobe u Pazinu

3. Gradska knjižnica Poreč

Stacionar u Červar Portu

4. Gradska knjižnica „Matija Vlačić Ilirik“ Rovinj

5. Gradska knjižnica Umag / Biblioteca Civica Umago

6. Gradska knjižnica Novigrad / Biblioteca Civica Cittanova

7. Gradska knjižnica Labin

b) knjižnice u sastavu pučkih otvorenih učilišta:

1. Gradska knjižnica Buje

2. Narodna knjižnica i čitaonica Buzet.⁹

2.1. Gradska knjižnica i čitaonica Pula

Gradska knjižnica i čitaonica Pula samostalna je javna ustanova čiji je osnivač Grad Pula i najveća je narodna i matična knjižnica u Istarskoj županiji. Osnovana je 1957. godine kao Općinska knjižnica i čitaonica Pula. Tijekom godina razvila je mrežu ogranaka: Dječja knjižnica, ogranak Veruda, Knjižnica Žminj, Knjižnica Vodnjan i Čitaonica Kluba umirovljenika Pula.

Gradska knjižnica i čitaonica Pula obavlja i djelatnost Matične službe za narodne i školske knjižnice Istarske županije i središnja je knjižnica za talijansku nacionalnu manjinu u Republici Hrvatskoj. Knjižnica danas djeluje na ukupnom prostoru od 2.767 četvornih metara. Na dan 31.12.2013. fond knjižnice broji preko 188.070 svezaka građe. Broj novoupisanih članova u matičnoj knjižnici i svim ograncima u 2013. godini iznosi 14.087, što prema obuhvatu stanovništva grada Pule iznosi 24% od ukupnog broja stanovništva. Korisnike opslužuju 24 djelatnika.¹⁰

Knjižnica organizira razne projekte, manifestacije i programe: projekt digitalizacije Virtualne zavičajne zbirke, kulturna manifestacija *Milottijevi dani – Le giornate di Nello Milotti*, projekt *Čitajmo naglas, čitajmo zajedno*, festival dječje knjige *Monte Librić*, međunarodni projekt *Rođeni za čitanje – Nati per leggere*, predstavljanje knjiga, predavanja, izložbe, glazbene slušaonice, radionice, itd.¹¹

2.1.1. Dječja knjižnica

Dječja knjižnica utemeljena je 1957. godine i do 1970. djelovala je u sastavu Društva Naša djeca. Nakon toga pripojena je Općinskoj knjižnici i čitaonici Pula u čijem se sastavu nalazi i danas a smještena je na drugom katu zgrade Dječjeg centra.

Dječja knjižnica namijenjena je predškolskoj djeci, djeci osnovnoškolske dobi te svima onima koji se na bilo koji način bave djecom (roditelji, odgojitelji, učitelji, studenti, itd.).

Knjižnica posjeduje bogat fond koji na dan 31.12.2013. broji preko 20.484 svezaka primjerenih svim uzrastima svojih korisnika. U dječjoj se knjižnici organiziraju razni

---

⁹ Poslovanje i usluge narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoju godini 2012.- pregled. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2013/07/Poslovanje-i-usluge-narodnih-knji%C5%BEnica-u-Republici-Hrvatskoj-u-godini-2012..pdf> [12. travnja 2014.]

¹⁰ Gradska knjižnica i čitaonica Pula : izvještaj o poslovanju za 2013. godinu. Dostupno na: http://www.pula.hr/fileadmin/sadrzaji/dokumenti/2013-2017_GV/9.gv/04.b_Prijedlog_Zakljucka_o_usvajanju_Izvjestaja_Gradske_knjiznice_i_citaonice.pdf [2. srpnja 2014.]

¹¹ Ibid.

programi i aktivnosti: stvaralačke radionice, radionice za najmlađe, organizirane posjete vrtića i škola, društvene igre, igraonice, itd.

2.1.2. Knjižnica Veruda

Knjižnica Veruda djeluje od 1977. godine, a 2004. godine prostori u kojima djeluje proširuju se i renoviraju. Namijenjena je stanovnicima naselja Veruda, Stoja, Vidikovac, ali i svim ostalim zainteresiranim građanima. Knjižnica djeluje u prostoru veličine preko 100 četvornih metara gdje je smješteno preko 24.000 svezaka knjiga i ostale građe. Osim toga, korisnicima su na raspolaganju i referentna zbirka, stručna literatura te knjige na stranim jezicima.

2.1.3. Knjižnica Žminj

Knjižnica Žminj započela je s djelovanjem 2002. godine, a knjižni fond danas broji preko 9.000 svezaka. Specifičnost ove ustanove je Čakaviana, zbirka knjižnih izdanja s čakavskog kulturnog prostora.

2.1.4. Knjižnica Vodnjan

Knjižnica u Vodnjanu osnovana je 1977. godine. U prostoru od 100 četvornih metara smješteno je više od 12.000 svezaka građe na hrvatskom i talijanskom jeziku. Knjižni se fond u velikoj mjeri upotpunjuje i čestim donacijama knjiga, posebice na talijanskom jeziku.

2.1.5. Čitaonica Kluba umirovljenika Pula

Čitaonica kluba umirovljenika Pula otvorena je 2006. godine s ciljem pružanja novog oblika provođenja slobodnog vremena osobama treće životne dobi. Korisnicima su na raspolaganju dnevne novine, tjednici, časopisi, društvene igre, internet te brojni drugi sadržaji. Osim toga, u čitaonici se organiziraju brojne aktivnosti: radionice, književni susreti, predavanja, glazbeni programi, predstavljanja knjiga, izložbe, itd.

„Tijekom 2013. godine održan je iznimno velik broj različitih aktivnosti s velikim odazivom posjetitelja. (...) U prostorima Kluba obavljena su 3 zdravstvena pregleda (mjerenje šećera i tlaka), održano je 30 proba pjevačkog zbora Zlatne godine. Tijekom godine uspješno je završen tečaj informatičkog opismenjavanja članova Kluba. Tijekom godine, uz radionice,

naše članice su iznimno aktivne u učenju engleskog jezika. Važno je istaknuti da su svi predavači i brojni gosti sudjelovali bez naknade“.¹²

2.2. Gradska knjižnica Pazin

Knjižnica i čitaonica Pazin osnovana je kao samostalna ustanova 1945. godine, a od 1960. godine djeluje u sastavu Narodnog sveučilišta (danas Pučko otvoreno učilište). Od 2007. godine knjižnica se izdvaja iz Pučkog otvorenog učilišta te postaje samostalna ustanova. Danas djeluje na prostoru od 200 četvornih metara.

Na dan 31.12.2013. knjižni fond broji 46.792 svezaka te 1.846 aktivnih članova. Korisnike uslužuju tri stručne djelatnice.¹³

Knjižnica organizira brojne aktivnosti, među kojima možemo spomenuti: tematske radionice (za predškolce, djecu osnovnoškolskog uzrasta te odrasle), zatim program *Bajkomanija* (predstave za djecu), projekt *Na tragu priči* (poznate osobe čitaju djeci), projekt *Tko se boji miša još?!* (informatičke radionice za umirovljenike), brojna predstavljanja knjiga, književni susreti, predavanja itd.

Osim gore navedenih aktivnosti, Gradska knjižnica Pazin upravlja i institucijom pod nazivom *Kuća za pisce – Hiža od besid*. To je „nova pazinska, ali i istarska kulturna institucija. Osnivanjem Kuće postavljen je organizacijski temelj za razvoj novih modela i modaliteta književnog života u Istri i Hrvatskoj. (...) Kuća za pisce je od svog otvaranja namjenjena osobama koje se književnim stvaralaštvom bave općenito, od samih autora, prozaika, pjesnika i dramskih pisaca, do prevoditelja, teoretičara, povjesničara književnosti, publicista ili književnih znanstvenika. Programom rada predviđena su gostovanja nekih aktualnijih i publici poznatijih imena u Hrvatskoj, kako bi se privukla publika na njihova javna čitanja i ragovore. Cilj je, svakako, ugostiti i manje poznate, ali kvalitetne autore. (...) Kroz stipendijske boravke planira se ugošćivanje stranih autora, ali i poticanje hrvatskih autora na sudjelovanje u sličnim programima i projektima u regiji“.¹⁴

---

¹² Gradska knjižnica i čitaonica Pula : izvještaj o poslovanju za 2013. godinu. Dostupno na: http://www.pula.hr/fileadmin/sadrzaji/dokumenti/2013-2017_GV/9.gv/04.b_Prijedlog_Zakljucka_o_usvajanju_Izvjestaja_Gradske_knjiznice_i_citaonice.pdf [25. svibnja 2014.]

¹³ Izvješće o radu za 2013. godinu. Pazin : Gradska knjižnica Pazin, 2014.

¹⁴ Kuća za pisce : hiža od besid. Dostupno na: <http://kuczapisce.hr> [18. travnja 2014.]

2.3. Gradska knjižnica Poreč

Gradska čitaonica i knjižnica osnovana je u Poreču odmah poslije drugog svjetskog rata, ali kao institucija u zasebnom prostoru počinje djelovati 1956. godine. Godine 1986. Knjižnica seli u adaptiran foaje, predvorje kazališta iz vremena Austro-Ugarske. Godine 2003. seli se u novi prostor na Trgu Marafor 3 (328 četvornih metara) te joj se na korištenje dodjeljuje prostor u kojem danas djeluje Dječja knjižnica (88 četvornih metara). U svibnju 2013. godine knjižnica otvara svoj knjižnični stacionar na 55 četvornih metara u Červar Portu pokraj Poreča.

Na dan 31.12.2013. knjižni fond broji 47.384 svezaka te 2.885 aktivnih članova što čini 17% od ukupnog broja stanovnika na Poreštini. U ustanovi je zaposleno pet stručnih djelatnica.¹⁵

U organizaciji ove ustanove su već tradicionalne manifestacije: literarna nagrada za učenike osnovnih i srednjih škola Poreštine *Laurus nobilis*, *BOOKtiga – međunarodni festival pročitanih knjiga*, književni susret *Badavca*, književni susret čakavskih pjesnika *Verši na šterni*, volonterski projekt *Dam-daš: volonteri u akciji* te ciklus radionica za djecu *Petkom u pet* i *Prije mora do Marafora*. U organizaciji i provođenju navedenih aktivnosti knjižnica redovito surađuje s lokalnim vrtićima, školama, domom za umirovljenike, Centrom za građanske inicijative Poreč, Društvom „Naša djeca“ Poreč te pojedinim narodnim knjižnicama Istarske županije.

2.4. Gradska knjižnica „Matija Vlačić Ilirik“ Rovinj

Gradska knjižnica „Matija Vlačić Ilirik“ je utemeljena 1986. godine u sastavu Narodnog sveučilišta Rovinj, a 2006. godine se osamostaljuje. Danas djeluje na prostoru od 284 četvorna metra.

Na dan 31.12.2013. knjižni fond broji 43.603 svezaka knjižne i neknjižne građe, a broj aktivnih korisnika iznosi 1.754, što čini 12,5% stanovnika grada Rovinja. Korisnike opslužuju četiri stručna djelatnika.

Osim građana Rovinja i povremenih sezonskih gostiju, knjižnim se fondom često koriste i stanovnici okolnih mjesta i gradova: Bale, Kanfanar i Rovinjsko Selo.

U suradnji s Pučkim otvorenim učilištem Rovinj, knjižnica organizira književne susrete *Pisac u prolazu* te je isto tako suorganizator *Šoljanovih dana*¹⁶.

---

¹⁵ Izvješće o poslovanju za 2013. godinu. Poreč : Gradska knjižnica Poreč, 2014.

¹⁶ Izvješće o radu za 2013. godinu. Rovinj : Gradska knjižnica „M. V. Ilirik“ Rovinj, 2014.

2.5. Gradska knjižnica Umag / Biblioteca Civica Umago

Gradska knjižnica Umag osnovana je 1957. godine u sklopu Narodnog sveučilišta, danas Pučkog otvorenog učilišta „Ante Babić“. Od 2000. godine započinje razdoblje intenzivnog razvitka knjižnice, a 2003. godine knjižnica se seli u novi prostor u samom centru Umaga na više od 500 četvornih metara s odgovarajućom tehničkom opremom.

Knjižni fond se sastoji od preko 40.000 jedinica, a knjižnica zapošljava pet stručnih djelatnika. Broj aktivnih članova na dan 31.12.2013. iznosi 2.129, što čini 16% od ukupnog broja stanovnika u Umagu.¹⁷

Tijekom godine, ova knjižnica organizira raznovrsne manifestacije, od kojih valja spomenuti književno-znanstveni skup *Forum Tomizza* koji se održava svake godine u mjesecu svibnju. „Forum Tomizza utemeljen je 2000. godine kao višekulturni i višejezični projekt, čiji je smisao istraživanje, poticanje i realizacija društvenog i kulturalnog dijaloga u širem, nadnacionalnom slovensko-romansko-germanskom pograničnom prostoru. Jedna od glavnih ideja vodilja ovih susreta (...) povezivanje je i trajna komunikacija intelektualaca i umjetnika koji žive na granici i djeluju na području kulture, znanosti i medija (...)“¹⁸. U sklopu Foruma Tomizza, organizira se i međunarodni natječaj za kratku priču *Lapis Histriae*. Dvanaest najboljih priča pristiglih na natječaj objavljuju se u istoimenom zborniku u izdanju Gradske knjižnice Umag.

Većina manifestacija koje ova knjižnica organizira ostvaruju se u suradnji s različitim udrugama, vrtićima, školama, itd.

2.6. Gradska knjižnica Novigrad / Biblioteca Civica Cittanova

Začeci današnje knjižnice Novigrad sežu u sedamdesete godine prošloga stoljeća kada su pri Narodnom sveučilištu Bujštine u Umagu djelovala tri doma kulture: Novigrad, Buje i Umag. Knjižnica je zatim nastavila djelovati pri Otvorenom sveučilištu Novigrad (od 1995. Pučko otvoreno učilište). Od 1. siječnja 2008. godine knjižnica djeluje kao samostalna javna ustanova i seli se u novi prostor na 350 četvornih metara.

Na dan 31.12.2013. knjižni fond broji preko 21.149 jedinica građe te 1.155 aktivnih članova, što čini 27% od ukupnog broja lokalnog stanovništva. Uposlene su tri stručne djelatnice. U realiziranju brojnih manifestacija kako za djecu i mlade, tako i za odrasle, Gradska knjižnica

---

¹⁷ Izvješće o poslovanju Gradske knjižnice Umag u 2013. godini. Umag : Gradska knjižnica Umag / Biblioteca Civica Umago, 2014.

¹⁸ Forum Tomizza. Dostupno na: <http://www.forumtomizza.com/hr/o-nama> [12. travnja 2014.]

Novigrad surađuje s novigradskim osnovnim školama i vrtićima, Domom za starije i nemoćne osobe, raznim udrugama, Istarskim domovima zdravlja, itd.¹⁹

2.7. Gradska knjižnica Labin

Gradska knjižnica Labin osnovana je 1960. godine pri Radnom sveučilištu Labin. Od 1989. godine djelovala je u sklopu Pučkog otvorenog učilišta, a 2006. započeo je postupak njezina osamostaljenja. U listopadu 2013. godine knjižnica seli u novi prostor na 550 četvornih metara.

Na dan 31.12.2013. knjižni fond broji 29.506 svezaka te 1.866 aktivnih članova što čini 16% ukupnog stanovništva grada. Korisnike uslužuju četiri djelatnice.

Osim svojom primarnom djelatnošću, Gradska knjižnica Labin organizira i razne manifestacije i aktivnosti: tematske radionice, kreativne radionice, edukativno-kreativne radionice, izložbe, predstavljanja knjiga, književne susrete, predavanja, pričaonice za djecu *Čitaj mi, čitaj*, literarni natječaj *Ca je ča*, itd.²⁰

2.8. Gradska knjižnica Buje

Gradska knjižnica Buje dio je Pučkog otvorenog učilišta Buje koje je osnovano 1951. godine. Od 1996. godine u knjižnici je zaposlena jedna stručna osoba. Knjižnica djeluje na prostoru od 100 četvornih metara, knjižni fond broji preko 15.000 svezaka građe te više od 400 aktivnih korisnika.

Knjižnica organizira kulturno-animacijske aktivnosti za odrasle i za djecu među kojima možemo izdvojiti: igraonice, predstavljanja knjiga, predavanja, suradnja s Maticom hrvatskom Umag, itd.²¹

2.9. Narodna knjižnica i čitaonica Buzet

Narodna knjižnica Buzet osnovana je prije gotovo 120 godina. Godine 1888. godine započinje s radom buzetska čitaonica, no svečano otvaranje iste održalo se tek 1890. godine. Nakon Drugog svjetskog rata, knjižnica se obnavlja i 1948. godine započinje s radom kao društveno-prosvjetna organizacija, a od 1958. godine djeluje kao samostalna prosvjetna ustanova. Od

---

¹⁹ Izvještaj o radu Gradske knjižnice Novigrad – Cittanova za 2013. godinu. Novigrad : Gradska knjižnica Novigrad / Biblioteca Civica Cittanova, 2014.

²⁰ Izvješće o radu Gradske knjižnice Labin za 2013. godinu. Labin : Gradska knjižnica Labin, 2014.

²¹ Gradska knjižnica Buje. Dostupno na: <http://www.knjiznica.hr/buje> [2. srpnja 2014.]

1961. godine do danas djeluje u okviru Narodnog sveučilišta, odnosno Pučkog otvorenog učilišta "Augustin Vivoda" Buzet. Godine 1970. seli se u Narodni dom gdje djeluje do danas. Godine 1993. godine otvara se i čitaonica sa studijskim odjelom.

Na dan 31.12.2013. knjižni fond broji 26.658 svezaka te 405 aktivnih članova što čini 6,61% lokalnog stanovništva.

Od manifestacija koje ova knjižnica organizira, valja spomenuti: kreativne igraonice i pričaonice za djecu, *BOOKpark* – knjižnica na otvorenom, *Školica od Subotine po starinski* (igraonice za djecu), *Božićnica* (ciklus blagdanskim kreativnih radionica za djecu), *Male božićne radosti* (kolaž program za djecu), književni susreti *Na Baštionu*, projekt *DIVA* (edukacija i radionice prevencije namijenjene djeci i lokalnom stanovništvu na temu „Ekologija i prevencije daljnjeg zagađenja okoliša“), brojne promocije knjiga, izložbe, predavanja, itd.

U organizaciji manifestacija, knjižnica surađuje s brojnim ustanovama i udrugama: dječji vrtić „Gardelin“, osnovna škola „Vazmoslav Gržalje“, srednja škola „Buzet“, Dom za starije i nemoćne, Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom – klub Buzet, itd.²²

3. Dječji odjeli u narodnim knjižnicama

U posljednjih su nekoliko desetljeća vidljive znatne promjene u knjižničarstvu, posebice one koje su vezane uz djecu i mlade kao posebne skupine korisnika. Usluge za djecu sve se više temelje i orijentiraju prema jednom od temeljnih dokumenta vezanim uz prava djeteta – UN-ovoj Konvenciji o pravima djeteta. To je međunarodni dokument koji je usvojen 20. studenoga 1989. godine i sadrži opće standarde koji se primjenjuju u državama strankama Konvencije, a koji moraju biti osigurani svakom djetetu.²³ Konvencija, među ostalim pravima, propisuje i sljedeće:

- „u svrhu na koju se ova Konvencija odnosi, dijete označava svaku osobu mlađu od 18 godina, osim ako se zakonom koji se primjenjuje na dijete granica punoljetnosti ne odredi ranije (...)
- dijete ima pravo na slobodu izražavanja; to pravo mora, neovisno o granicama, uključivati slobodu traženja, primanja i širenja obavijesti i ideja svake vrste, usmeno

---

²² Izvješće o radu za 2013. godinu. Buzet : Narodna knjižnica i čitaonica Buzet, 2014.

²³ Konvencija o pravima djeteta. Dostupno na:

http://www.unicef.hr/upload/file/300/150215/FILENAME/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta.pdf [29. travnja 2014.]

ili pismeno, tiskom ili umjetničkim oblikovanjem ili kojim drugim sredstvom prema izboru djeteta (...)

- države stranke priznaju važnost koju imaju sredstva javnog priopćavanja te će djetetu osigurati pristup obavijestima i materijalima iz različitih nacionalnih i međunarodnih izvora, osobito onih koji teže promicanju društvene, duhovne i moralne dobrobiti djeteta, kao i njegova tjelesnoga i duševnoga zdravlja. U tom cilju, države stranke će (...) poticati proizvodnju i širenje knjiga za djecu (...)
- države stranke slažu se da obrazovanje djeteta treba usmjeriti prema: a) punom razvoju djetetove osobnosti, nadarenosti, duševnih i tjelesnih sposobnosti; b) promicanju poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te načela proglašanih u Povelji Ujedinjenih naroda; c) poticanju poštivanja djetetovih roditelja, njegova kulturnog identiteta, jezika i vrijednota, nacionalnih vrijednota zemlje u kojoj dijete živi i zemlje iz koje potječe te poštivanje civilizacija koje se od njega razlikuju; d) pripremi djeteta za odgovoran život u slobodnoj zajednici u duhu razumijevanja, mira, snošljivosti, ravnopravnosti spolova i prijateljstva među svim narodima, etničkim, nacionalnim i vjerskim grupama te osobama starosjedilačkog podrijetla; e) poticanju zaštite prirodnog okoliša²⁴.

Još jedan važan dokument, Smjernice za knjižnične usluge za djecu, propisuje sljedeće: „knjižnica treba neprestano odgovarati na promjene u društvu te zadovoljavati informacijske i kulturne potrebe djece, kao i njihove potrebe za zabavom i razonodom. (...) Svakome djetetu treba osigurati pravo na:

- informaciju,
- funkcionalnu, vizualnu, digitalnu i medijsku pismenost,
- kulturni razvoj,
- razvoj vještina i navika čitanja,
- cjeloživotno učenje,
- kreativne programe u slobodno vrijeme²⁵.

---

²⁴ Konvencija o pravima djeteta. Dostupno na: http://www.unicef.hr/upload/file/300/150215/FILENAME/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta.pdf [29. travnja 2014.]

²⁵ IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za djecu. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. Str. 1-7.

U skladu s time, dječji odjeli koji se formiraju kao zasebni odjeli unutar narodnih knjižnica, stvoreni su i osmišljeni kao potpora i žarišna točka koja, osim vrtića i škole, potiče i pozitivno utječe na razvoj i odgoj djeteta od najranije dobi. Knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi od iznimne su važnosti za kognitivni i psihički razvoj djeteta pošto uvelike utječu na usvajanje jezika i govora. Osim toga, važno je i roditelje uključiti i poticati da djeci čitaju od najranije dobi kako bi taj proces postao svakodnevna aktivnost koja bi za cilj imala cjeloživotno učenje i obrazovanje. „Rano upoznavanje s knjižnicom utjecat će na to da se knjižnica doživljava kao ugodno mjesto gdje se može potražiti pomoć, mjesto na kojem će se tražiti odgovori i učiti o izvorima i tehnologijama dostupnima u samoj knjižnici, ali i onima do kojih se može doći uz posredovanje knjižnice“.²⁶ Kako bi se to postiglo, narodne knjižnice moraju biti otvorene svim korisnicima te osigurati dostupnost kako građe tako i usluge, a posebice one namijenjene:

- korisnicima s posebnim potrebama,
- dvojezičnim obiteljima,
- djeci u seoskim područjima i područjima gdje nema knjižnica, itd.

3.1. Ciljevi knjižničnih usluga u dječjim odjelima

Prema gore navedenim Smjernicama za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi, ciljevi knjižničnih usluga za bebe i djecu rane dobi jesu sljedeći:

- „ostvariti pravo svake bebe i djeteta rane dobi na druženje koje uključuje igračke, knjige, multimediju i izvore namijenjene njima i njihovim roditeljima te ostalim članovima obitelji kao i odgajateljima te drugim odraslim osobama koje se bave malom djecom,
- stvoriti okruženje bogato tiskanom građom kako bi se razvila ljubav prema čitanju i knjigama,
- (...) poticati razvoj govora kod beba i djece rane dobi,
- razvijati jezične i dvojezične vještine, posebno kada se radi o jezičnim i etničkim manjinama,
- (...) uključiti roditelje i odgajatelje te ih informirati o građi primjerenoj za određenu dob kao i o izvorima koji su ima dostupni u njihovoj narodnoj knjižnici,
- (...) osigurati topao, srdačan i siguran prostor za djecu i njihove obitelji“.²⁷

---

²⁶ IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008. Str. 11.

²⁷ Ibid. Str. 14-15.

U vidu što kvalitetnijeg provođenja i ostvarivanja navedenih ciljeva, veliku važnost treba pridavati razvijanju i provođenju kvalitetnih knjižničnih usluga u dječjim odjelima. Dječji odjeli, sa svojim izborom građe, kvalitetnim uslugama i stručnim osobljem, trebaju zadovoljiti raznolike istraživačke i razvojne potrebe djece.

3.2. Knjižnične usluge u dječjim odjelima

Knjižnične usluge u dječjim odjelima važan su dio poslovanja svake knjižnice te im se treba pridavati jednaka važnost i vrijednost kao i uslugama u odjelima za odrasle. Dječji odjeli trebaju zadovoljiti informacijske i kulturne potrebe, potrebe za rasonodom i zabavom djece tako da omoguće:

- posudbu građe,
- pružanje informacija o građi,
- pomoć djeci pri odabiru prikladne građe za njihovu dob,
- poduku za stjecanje potrebnih znanja za samostalno snalaženje u knjižnici,
- promicanje knjige i čitanja,
- edukaciju roditelja, odgajatelja i svih onih koji se bave djecom,
- suradnju s vrtićima, školama i drugim ustanovama.

„Dječji su odjeli mjesta koja, osim vrtića i škola, predstavljaju idealna mjesta za usvajanje novih znanja i vještina. Pričanje priča, čitanje, pjevanje i kreativno izražavanje, važne su vještine koje se razvijaju od najranije dobi. Stoga bi dječji odjeli trebali imati osiguran adekvatan prostor za glazbu, igru, glumu, istraživački prostor, opremu, osoblje te organizaciju aktivnosti za različite dobne skupine, kako bi svi korisnici mogli pronaći razvojne aktivnosti primjerene za svoju dob.²⁸

Svi se programi u dječjim odjelima uglavnom provode u djetetovo slobodno vrijeme, a djeca ih biraju prema vlastitim interesima i sklonostima. Takav neformalan način druženja u knjižnici omogućava primjenu strategija rada s djecom u različitim oblicima: rad u manjim grupama, u parovima, igre uloga, timski i suradnički rad, itd. Takvi oblici rada promiču i pomažu u razvitku socijalnih vještina i utječu na pozitivnu atmosferu na dječjem odjelu.

---

²⁸ IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008. Str. 15.

3.3. Građa, prostor i oprema u dječjim odjelima

Važan aspekt u poslovanju dječjih odjela ima izbor građe. U izgradnji zbirke, knjižničari trebaju birati građu koja je:

- kvalitetna i privlačna,
- primjerena dobi korisnika,
- zanimljiva i izazovna,
- suvremena,
- nepristrana te
- ona koja uvažava ravnopravnost spolova.

Građa u dječjim odjelima treba biti raznolika i dostupna u raznim formatima, što uključuje: tiskanu građu, audiovizualnu i elektroničku građu, igračke, edukativne igre, itd.

Za dječji uzrast posebno su važne slikovnice jer „podržavaju sve vidove dječjeg razvoja te pružaju ugodno zajedničko iskustvo odraslih i djeteta“.²⁹ Prema Rječniku hrvatskoga jezika pojam slikovnica odnosi se na „knjigu slika ili crteža, bez teksta ili s najnužnijim tekstom, za dječju poduku i zabavu“.³⁰

Knjige za djecu trebaju biti izrađene od različitih materijala (tkanine, žive boje) a za djecu s oštećenjima vida građa mora sadržavati i popratni tekst na brajici. Igračke su također važan dio knjižnične građe. One prvenstveno moraju zadovoljavati određene standarde što se tiče izrade, oblika i materijala od kojih su sačinjene. Igračke značajno utječu na djetetov razvoj, odgoj i obrazovanje, stoga pri nabavi igračkama knjižničar mora voditi računa da one budu kvalitetne i atraktivne djeci.

Zgrade, odnosno dječji odjeli trebaju biti pristupačna, privlačna, zanimljiva i sigurna mjesta bez zapreka u pristupu. Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi propisuju da se unutar dječjeg prostora nalazi odjeljak opremljen igračkama, namještajem veličine primjerene djeci i površinama za igru te sanitarne prostorije. Isto tako, treba voditi računa o sigurnosti u knjižnici (zaštita oštih rubova namještaja, zaštitni poklopci za utičnice, itd.).

3.4. Knjižnično osoblje

Svaki dječji odjel treba imati kvalificirano i stručno osoblje. Kako bi dječji odjeli uspješno i kvalitetno djelovali, važno je da se zaposle stručne osobe koje posjeduju niz znanja i vještina

---

²⁹ IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008. Str. 16.

³⁰ Rječnik hrvatskoga jezika. Zagreb : Leksikografski zavod Miroslav Krleža i Školska knjiga, 2000. Str. 1143.

iz raznih područja: stručno knjižničarsko i pedagoško znanje, poznavanje dječje psihologije i pedagogije, poznavanje dječje literature, kreativnost, srdačnost, inventivnost u osmišljavanju programa, otvorenost za suradnju, komunikacijske i organizacijske vještine, itd.³¹

Osim stručnih djelatnika, kao osoblje u dječjim odjelima mogu se angažirati i volonteri koji mogu biti osposobljeni za provođenje određenih aktivnosti za djecu (npr. čitanje naglas, pričanje priča, itd.).

4. Aktivnosti u dječjim odjelima narodnih knjižnica

Dječji odjeli provode razne aktivnosti u svrhu poticanja i razvijanja pismenosti i kulture čitanja kod djece te promicanja prava na informaciju, učenje, kulturu i osobni razvoj. Programi mogu biti namijenjeni različitim dobnim skupinama: predškolskoj djeci, djeci školskog uzrasta i mladima.

Za provođenje kvalitetnih aktivnosti u dječjim odjelima, narodne knjižnice moraju osigurati obrazovano i odgovorno osoblje koje će biti spremno odgovoriti na potrebe korisnika. U članku *Dječja knjižnica ukorak s vremenom*, autorica I. Stričević navodi da osoblje treba imati razvijene sljedeće kompetencije:

- socijalne kompetencije – kvalitetno i brzo rješavanje problema, sklonost timskom radu, itd.;
- profesionalne kvalifikacije – informacijska i informatička pismenost, posjedovanje znanja iz psihologije i pedagogije, itd.;
- upravljačke kompetencije – odgovornost, motiviranost, organiziranost;
- znanje o metodama i strategijama – promoviranje čitanja, znanje kako osigurati pristup informacijama, planiranje, upravljanje, itd. te
- osobne vještine – suradnja, otvorenost za učenje novih vještina i promjene, prijateljsko ponašanje.

Najčešće se u dječjim odjelima provode sljedeće aktivnosti:

- igraonice,
- pričaonice,
- kreativne radionice,

---

³¹ IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008. Str. 17.

- informatičke radionice,
- mali knjižničari,
- čitateljski klub,
- grupni posjeti,
- izložbe,
- filmske, video i druge projekcije,
- natjecanja i kvizovi,
- književni susreti,
- predavanja,
- sat lektire u knjižnici,
- projekti tijekom godine vezani uz važnije događaje i datume, itd.

4.1. Igraonice

Igraonice su prethodno osmišljene aktivnosti namijenjene djeci predškolske dobi koje se odvijaju na dječjim odjelima i gdje se djeca, uz prisustvo stručne osobe, druže i igraju. Na ovakvoj vrsti aktivnosti dijete samostalno bira igračke i partnere za igru, može samostalno ili u pratnji stručne osobe ili roditelja listati i čitati slikovnice, slušati, pričati priče ili pjevati.³² U igraonice se mogu uključiti i roditelji i druge osobe koje s djecom dolaze u knjižnicu. Aktivnosti u igraonicama moraju biti unaprijed osmišljene i planirane kako bi djeca kvalitetno i postepeno razvila niz vještina. Osim toga, igraonice pomažu djeci u razvitku mišljenja, govora, pamćenja, itd. Prema autoricama I. Stričević i D. Maleš „igraonica je za predškolsku djecu izuzetno važna radi toga što djeca na taj način uče poštivati sebe i druge, konstruktivno rješavati probleme, nenasilno komunicirati, eksperimentirati sa stvarima i različitim materijalima, prilagođavati svoje želje i zahtjeve i drugoj djeci, izražavati se na različite načine, kulturno se ponašati...“.³³

4.2. Pričaonice

Pričaonica je program koji je namijenjen djeci predškolske dobi. Najčešće se održava u određenom terminu i pod vodstvom stručne osobe (knjižničara). Pričaonice se mogu sastojati od čitanja kratkih šaljivih priča, dužih priča ili pjesmica. Preporuča se da to budu pretežito poznate priče iz dječje književnosti. Ciljevi pričaonice su:

³² Igraonica. Dostupno na: <http://www.kgz.hr/default.aspx?id=4219#igraonica> [25. svibnja 2014.]

³³ Maleš, D., Stričević, I. U dječjoj knjižnici. Zagreb : Knjižnica Medveščak, 1995.

- približavanje knjige i čitanja najmlađima,
- poticanje čitateljskih navika,
- razvijanje kulture čitanja od najranije dobi te
- stjecanje navike dolaska u knjižnicu.

Čitanjem priča na glas:

- obogaćuje se djetetov rječnik,
- potiče se mašta i kreativnost te
- unapređuje sposobnost slušanja.

Osim čitanja priča, pričaonica uključuje i druge aktivnosti kao npr.: igru, crtanje, pjevanje i dramaturgiju priče. Priče se mogu pričati i uz korištenje scenskih lutaka, audiovizualnih i elektroničkih medija, itd.

4.3. Kreativne radionice

Kreativne radionice mogu biti:

- likovne radionice,
- dramske radionice,
- glazbene radionice i
- lutkarske radionice.

Kreativne radionice mogu biti namijenjene predškolskoj djeci, djeci nižih i viših razreda osnovne škole te srednjoškolcima. Kod kreativnih radionica naglasak je prvenstveno na kreativnom radu i izražavanju te razvoju likovnih, dramskih, odnosno glazbenih sposobnosti.

4.3.1. Likovne radionice

Na likovnim se radionicama „djeca likovno izražavaju u različitim tehnikama i uz raznovrsne poticaje, a naglasak je na razvoju vještina služenja raznim likovnim sredstvima i materijalima u kreativnom izražavanju“.³⁴ Likovne radionice organiziraju se u cilju razvijanja likovnih sposobnosti djeteta kako bi se potaknuo razvoj likovnog izričaja te mašte i kreativnosti. Osim toga, radionice služe za razvoj i drugih sposobnosti: grafomotoričkih, sposobnosti predočavanja i zamišljanja te sposobnosti izražavanja.

---

³⁴ Likovna radionica. Dostupno na: <http://www.kgz.hr/default.aspx?id=4219#radionice> [25. svibnja 2014.]

4.3.2. Dramske radionice

Dramske radionice predstavljaju prvi korak u procesu oslobađanja djeteta i upoznavanja s dramskim odgojem. Dramski odgoj, a posebice scenska umjetnost, izravno utječe na razvijanje djetetova senzibiliteta, te ga usmjerava ka spoznaji ljepote i pravih vrijednosti.³⁵

Dramske su radionice osmišljene na način da djeca kroz igru uče o osnovama scenskog izražavanja i pokreta te izvode scenske improvizacije i jednostavnije dramske predstave. Cilj ovih radionica je razvijanje dječje sposobnosti kreativnog mišljenja i izražavanja, a rad se najčešće odvija kroz sljedeće aktivnosti: igra, ples, likovni izričaj, pričanje priča i njihova dramtizacija. Tim se aktivnostima potiče razvoj glasa, govora, koncentracije, pamćenja i mašte.

4.3.3. Glazbene radionice

Glazbene radionice odvijaju se uz pratnju stručnog voditelja knjižničara te uz korištenje raznim glazbenih instrumenata. Najčešće su uključene aktivnosti kao: ples, pjevanje i sviranje na jednostavnim instrumentima. Radionice se provode u cilju razvijanja:

- individualnih sposobnosti,
- slobode mišljenja,
- intelektualnog i emocionalnog razvoja,
- samoinicijative i samopouzdanja te
- poticanja istraživanja i stvaranja.

4.4. Informatičke radionice

Informatičke radionice su namijenjene edukaciji i razonodi. Organiziraju se kako bi se djeci omogućilo savladavanje osnova služenja računalom ali i za korištenje drugih programa (internet, Word, Excel, Power Point, itd.).

Za djecu predškolske dobi najčešće se organiziraju informatičke radionice na kojima djeca putem upotrebe računalnih igara, aplikacija, itd. uče samostalno rješavati zadatke i probleme. Za učenike viših razreda osnovnih škola knjižničar može, u suradnji s učiteljima, organizirati radionice na kojima će djeca naučiti vještine pretraživanja kataloga knjižnice, samostalno pronalaženje literature i pisanje sastavaka, referata, itd.

U posljednje se vrijeme sve više ističu prednosti koje informatička tehnologija donosi u području učenja i podučavanja. Tako autorica G. Hinchliff u svom članku navodi da su

---

³⁵ Gašparac, B. Igramo se kazališta ili književni tekst kao podloga za dramsku igru u knjižnici // Dječja knjižnica za novo tisućljeće : zbornik. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2001. Str. 87.

istraživanja tijekom posljednjeg desetljeća pokazala da djeca uz pomoć računalne tehnologije radije uče i motiviranija su za rad nego u situacijama kada te iste aktivnosti moraju provoditi bez upotrebe računala. Značajno je i to što računalna tehnologija igra značajnu ulogu u učenju kod djece s posebnim potrebama. Tim je korisničkim skupinama takav način učenja najčešće i jedini prikladan način učenja zbog tehničkih mogućnosti koje ta tehnologija pruža.³⁶

4.5. Mali knjižničari

Male knjižničare čine organizirane grupe učenika koje, pod vodstvom stručne osobe (knjižničara ili učitelja), obavljaju osnovne knjižničarske poslove: pronalaženje knjiga, korištenje kataloga, popravak i sanacija oštećenih knjiga, ulaganje knjiga na police, pomoć pri održavanju prostorija čistim i urednim, itd.

Grupa malih knjižničara najčešće se organizira u školskim knjižnicama i to za učenike viših razreda osnovnih škola. Mali knjižničar je učenik koji voli i poštuje knjige i književnost. Njegove su zadaće da pomaže drugima oko odabira knjige, traženja raznoraznih podataka, pisanja zadaća i referata, itd. Isto tako, mali knjižničar mora biti savjesan, komunikativan, otvoren i snalažljiv. On mora i druge učenike podučavati raznim kulturnim, radnim i duhovnim vrijednostima.³⁷

4.6. Čitateljski klub

Čitateljski klubovi se najčešće organiziraju za učenike viših razreda osnovnih škola te za srednjoškolce. Uglavnom su to male grupe od nekoliko učenika koji se sastaju jednom mjesečno i razgovaraju o pročitanim knjigama, daju se preporuke za čitanje, pišu se sastavci o pročitanim knjigama, organiziraju se debate, kvizovi, itd. U čitateljskom klubu važnu ulogu ima voditelj koji je ujedno i moderator rasprava. Voditelj brine o članovima kluba i knjigama te o potrebitostima za kvalitetno provođenje i održavanje sastanaka kluba.

4.7. Grupni posjeti

Grupni posjeti djece organiziraju se najčešće u suradnji s lokalnim vrtićima i školama. Djeca, pod stručnim vodstvom djelatnika knjižnice, obilaze prostore knjižnice i upoznaju se s radom knjižnice, s odjelima, zbirkama, načinom razmještaja građe te aktivnostima koje se u knjižnici

---

³⁶ Hinchliff, G. Toddling toward technology : computer use by very young children. Dostupno na: <http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=dd1be6db-9e15-46d8-a6d7-4f588a69b4e9%40sessionmgr4005&vid=1&hid=4207> [2. lipnja 2014.]

³⁷ Mali knjižničari. Dostupno na: http://www.os-cetvrta-bj.skole.hr/skola/knjiznica/mali_knji_ni_ari [2. lipnja 2014.]

provode. Osim upoznavanja s radom knjižnice, a posebice dječjeg odjela, knjižnice u sklopu grupnog obilaska organiziraju i dodatne aktivnosti, kao npr. pričaonice, radionice, itd.

4.8. Izložbe

U knjižnici se često organiziraju i izložbe knjiga koje mogu biti povremene ili stalne. Preporuča se da knjižnica ima prostor predviđen za izložbe ili posebno opremljen izlog odnosno izložbeni ormarić (vitrinu). Izložbe se najčešće organiziraju kao prigodni sadržaj uz obilježavanje nekog važnijeg datuma ili događaja (izložbe vezane uz neku obljetnicu ili posvećene kakvom društveno-političkom događaju, povijesnom datumu, itd.) ili mogu biti tematske (vezane uz neko područje, literaturu, itd.).

4.9. Filmske projekcije

Dječji odjeli u sklopu svoje djelatnosti često organiziraju i filmske projekcije za svoje članove. Za djecu predškolskog uzrasta predviđene su projekcije crtanih filmova primjerenih njihovoj dobi, dok se za učenike osnovnih škola organiziraju projekcije igranih filmova, znanstveno-popularnih ili dokumentarnih filmova. Djeci su posebice zanimljive projekcije filmova snimljenih prema nekoj knjizi (npr. Koko i duhovi, Zagonetni dječak, itd.) nakon čega imaju priliku razgovarati o pročitanoj knjizi i filmu.

4.10. Natjecanja i kvizovi

Natjecanja i kvizovi organiziraju se za učenike osnovnih i srednjih škola, a često i u suradnji sa školskim knjižnicama. Ovi su programi namijenjeni za provjeru znanja kroz igru i zabavu. Prilikom pripreme i provođenja kviza knjižničari koriste razne izvore i pomagala. Natjecanja i kvizovi mogu biti organizirani kao:

- a) kvizovi koji ne zahtijevaju predznanje, već se baziraju na pronalaženju i ispisivanju odgovora prema zadanim uputama (istraživački zadaci),
- b) kvizovi sa zadacima tipa enigmatike i igre.

Natjecanja i kvizovi se mogu organizirati u svrhu obilježavanja nekog međunarodnog ili nacionalnog događaja, ili mogu biti posvećeni određenim temama iz književnosti, prirode, društva i dr.

4.11. Književni susreti

Književni susreti organiziraju se prvenstveno za učenike nižih i viših razreda osnovne škole. To su susreti s književnicima te osobama iz društvenih ili kulturnih područja života³⁸. Na književnim se susretima najčešće ugošćuju poznati i zanimljivi dječji pisci, ilustratori, itd. Djeca tako imaju priliku upoznati samog autora, postavljati pitanja autoru, okušati se u pisanom stvaralaštvu, a književni su susreti iznimno dobar poticaj za promicanje knjige i čitanja od najranije dobi.

4.12. Predavanja

Stručna predavanja se u narodnim knjižnicama organiziraju prvenstveno za učenike viših razreda osnovne škole te za srednjoškolce. Radi se o tematskim predavanjima, koja se najčešće organiziraju povodom obilježavanja nekih manifestacija ili važnijih datuma. Predavanja se mogu organizirati i u suradnji sa školskom knjižnicom, a uz predavanje često se organiziraju i popratne aktivnosti kao npr. kvizovi, izložbe, itd.

4.13. Sat lektire u knjižnici

Narodne knjižnice mogu, u suradnji s lokalnim školama, u svojim prostorima održavati i satove lektire. U suradnji s profesorima hrvatskog jezika ili učiteljima razredne nastave, knjižničari ciljano organiziraju posjet određenog razreda knjižnici te odrađivanje sata lektire. Na tom se satu obrađuje određeno književno djelo u cilju razvijanja motivacije učenika za čitanje i dolazak u knjižnicu. Ciljevi satova lektire u knjižnici su sljedeći:

- razvijanje sklonosti prema čitanju lektire,
- razvijanje navike dolaska u knjižnicu,
- razvoj kreativnosti te
- poticanje komunikativnosti i zajedništva.

---

³⁸ Susreti s književnicima, piscima, ilustratorima i gostima stručnjacima iz različitih područja. Dostupno na: <http://www.kgz.hr/default.aspx?id=4220#susreti> [6. lipnja 2014.]

5. Istraživanje dječjih odjela i aktivnosti za djecu u narodnim knjižnicama Istarske županije

5. 1. Metodologija, uzorak i cilj istraživanja

U cilju istraživanja stanja i aktivnosti koje se provode u dječjim odjelima devet narodnih knjižnica Istarske županije, pripremljen je i proveden anketni upitnik s kombinacijom 13 otvorenih i zatvorenih pitanja. Upitnik je poslan elektroničkim putem na e-mail adrese ravnatelja navedenih ustanova te je u relativno kratkom roku dostavljena većina popunjenih upitnika. Od ukupno devet obuhvaćenih knjižnica, samo dvije knjižnice nisu dostavile zatražene podatke. Važno je napomenuti da sve knjižnice u svom poslovanju unatrag nekoliko godina koriste jedinstven program Zaki X koji je omogućio usklađeno i jedinstveno pribavljanje podataka.

Ciljevi istraživanja jesu:

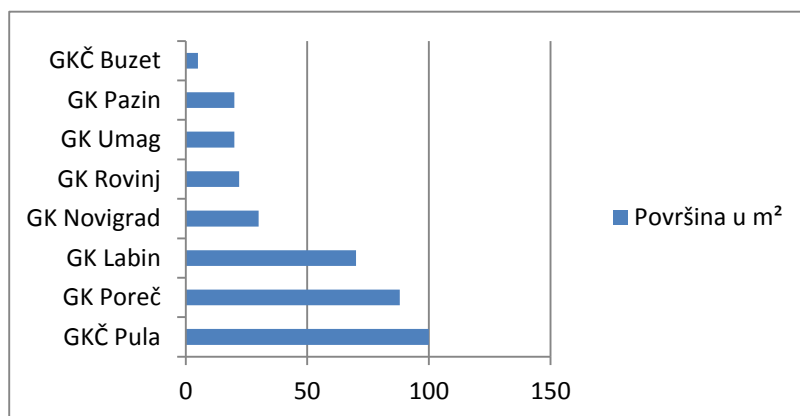
- istražiti stanje dječjih odjela (prostori, fond, osoblje, korisnici),
- istražiti koje aktivnosti i koliko često se provode u dječjim odjelima,
- istražiti koje pogodnosti korisnici mogu ostvariti u dječjim odjelima te
- istražiti stanje po pitanju odjela za mlade.

5. 2. Rezultati

Na pitanje „Ima li knjižnica dječji odjel?“ svih sedam knjižnica koje su sudjelovale u istraživanju odgovorilo je potvrdno.

Na iduće pitanje „Je li dječji odjel fizički smješten unutar matične narodne knjižnice ili je na drugoj lokaciji?“ samo su dvije knjižnice (Gradska knjižnica i čitaonica Pula i Gradska knjižnica Poreč) kao odgovor navele da se dječji odjel nalazi na drugoj lokaciji koja je odvojena od matične knjižnice. Ostale knjižnice dječje odjele imaju u sklopu matičnih odjela.

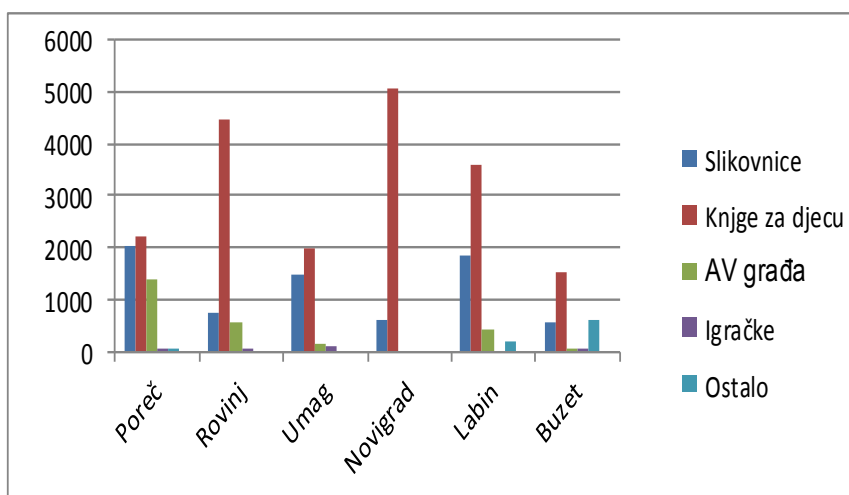
Treće pitanje zahtijevalo je navođenje površine dječjih odjela pojedine knjižnice u četvornim metrima. Grafikon 1. prikazuje dobivene vrijednosti površine dječjih odjela anketiranih knjižnica. Gradska knjižnica i čitaonica Pula ima najveći odjel (100 m²), a za njom slijede Gradska knjižnica Poreč (88 m²) i Gradska knjižnica Labin (70 m²).

Grafikon 1. – Površine dječjih odjela u četvornim metrima

Četvrto pitanje odnosilo se na veličinu fonda dječjeg odjela. Traženi su podaci o ukupnoj veličini fonda te specifikacija o broju svezaka slikovnica, knjiga za djecu, AV građe, igračaka te ostale građe. Podaci o stanju fonda u Gradskoj knjižnici Pazin nisu dostavljeni pošto je ta knjižnica do unazad nekoliko godina poslovanje vodila putem sustava Medved, stoga raniji podaci nisu usklađeni s novim programom Zaki X.

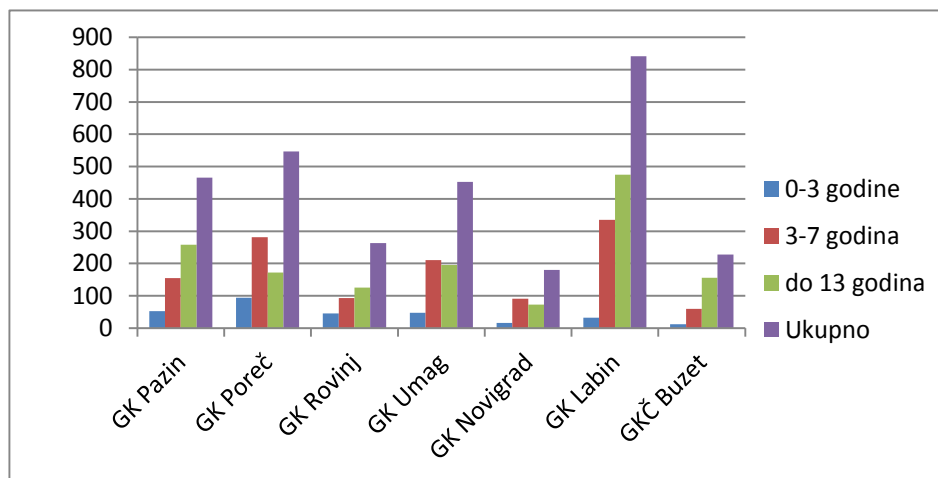
Grafikon broj 2. prikazuje rezultate i vrijednosti iskazane u brojevima svezaka po pojedinoj knjižnici. Najveći dio fonda dječjih odjela čine knjige za djecu i slikovnice, a u puno manjoj mjeri AV građa i igračke.

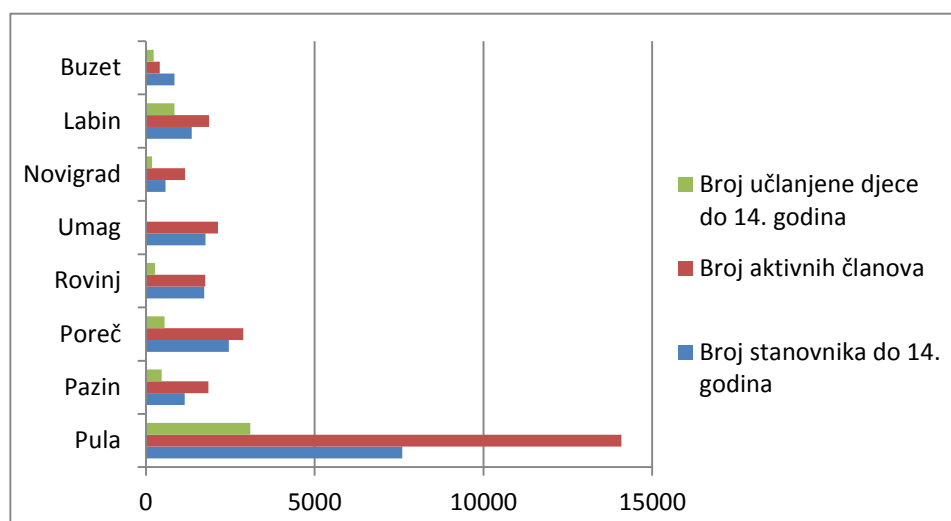
Grafikon 2. – Knjižni fondovi dječjih odjela.

Peto pitanje odnosilo se na broj aktivnih korisnika dječjeg odjela (stanje na dan 31.12.2013.). Vrijednosti prikazuju da najveći broj aktivnih korisnika dječjih odjela pripada skupini djece školske dobi do 13 godina (1.454 aktivnih korisnika), zatim slijedi skupina djece predškolske dobi od 3 do 7 godina (1.226 aktivnih) te dojenčad i mala djeca od 0 do 3

godine (299 aktivnih). Grafikon broj 3. prikazuje vrijednosti dobivene provedenim anketnim upitnikom.

Grafikon 3. – Aktivni korisnici dječjih odjela prema dobnim skupinama

Grafikon 4. – Struktura stanovnika do 14. godine starosti po gradovima u odnosu na broj aktivnih članova i broj učlanjene djece do 14. godina starosti³⁹

Grafikon 4. prikazuje strukturu stanovništva po pojedinim gradovima (plavi stupac) u odnosu na ukupan broj aktivnih korisnika za pojedinu knjižnicu te ukupan broj učlanjene djece do 14. godina starosti.

Šesto pitanje odnosilo se na pogodnosti pri upisu na dječji odjel. Korisnici pri upisu na dječji odjel ostvaruju popust u sljedećim knjižnicama: Gradska knjižnica Pazin, Gradska knjižnica

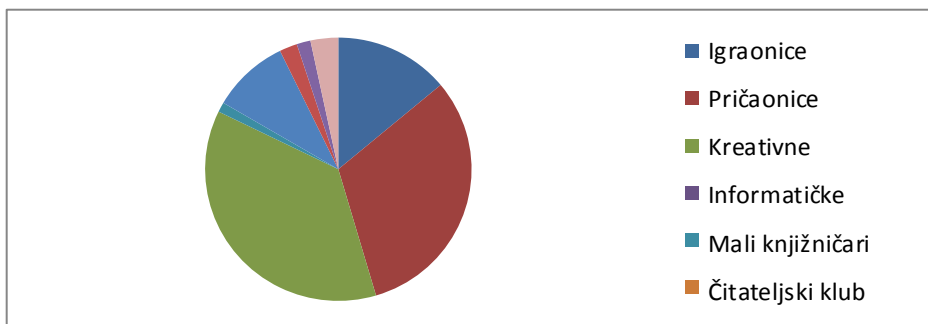
³⁹ Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, popis 2011. Dostupno na: <http://www.dzs.hr/>[16. lipnja 2014.]

„M. V. Ilirik“ Rovinj, Gradska knjižnica Umag i Narodna knjižnica i čitaonica Buzet. Besplatno članstvo mogu ostvariti korisnici u Gradskoj knjižnici Poreč, Gradskoj knjižnici „M. V. Ilirik“ Rovinj, Gradskoj knjižnici Umag te u Gradskoj knjižnici Labin, koja ujedno omogućuje besplatno članstvo učenicima prvog razreda osnovne škole. U Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula članovi dječje knjižnice mogu ujedno koristiti i usluge središnje knjižnice te ogranaka Veruda, Vodnjan i Žminj. Gradska knjižnica Novigrad omogućuje besplatno članstvo za sve stanovnike grada Novigrada kod Narodna knjižnica i čitaonica Buzet za predškolce naplaćuje upisninu od 10,00 kn.

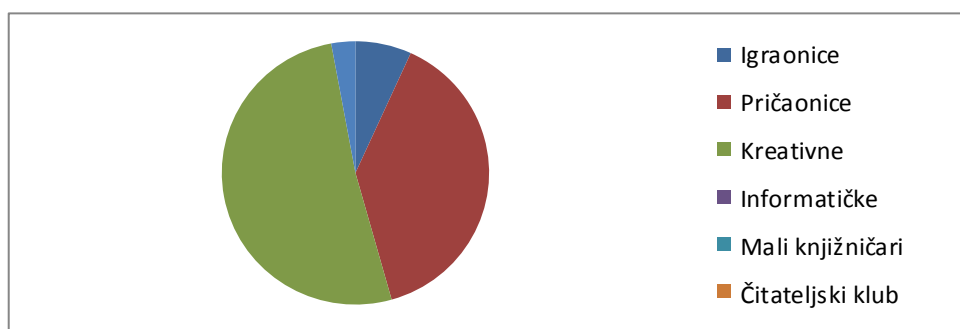
Osim redovitog fonda, anketnim upitnikom se nastojalo istražiti postoji li u dječjim odjelima i literatura na stranim jezicima. Svi odjeli u svom fondu posjeduju i knjige na talijanskom jeziku. Na engleskom jeziku su knjige dostupne također u svim ispitanim odjelima, osim u Gradskoj knjižnici Novigrad. Knjige na njemačkom jeziku dostupne su četiri od sedam knjižnica (u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula, Gradskoj knjižnici Poreč, Gradskoj knjižnici „M. V. Ilirik“ Rovinj te Narodnoj knjižnici i čitaonici Buzet). Knjige na francuskom dostupne su samo u Gradskoj knjižnici „M. V. Ilirik“ Rovinj. Knjige na slovenskom jeziku dostupne su u Gradskoj knjižnici Umag.

Upitnikom se nastojalo istražiti i obrazovanje osoblja zaposlenog u dječjim odjelima. Četiri knjižnice u dječjim odjelima imaju zaposlene djelatnike koji imaju i stručno knjižničarsko i pedagoško zvanje (Gradska knjižnica i čitaonica Pula, Gradska knjižnica Pazin, Gradska knjižnica Novigrad i Gradska knjižnica Labin). Knjižnica u Rovinju zapošljava djelatnika koji ima samo stručno knjižničarsko zvanje, dok Gradska knjižnica Poreč ima zaposlenog djelatnika s drugim stručnim zvanjem. U Narodnoj knjižnici i čitaonici Buzet nema zaposlenog djelatnika na dječjem odjelu.

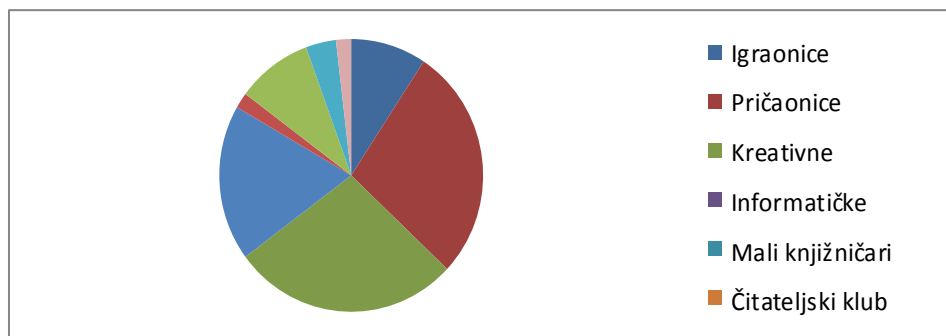
U narodnim se knjižnicama redovito provode razne aktivnosti za djecu raznih uzrasta. Pitanjem broj 9 istražilo se koje se sve aktivnosti provode i kojim su dobnim skupinama namijenjene.

Grafikon 5 – Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula tijekom 2013. godine

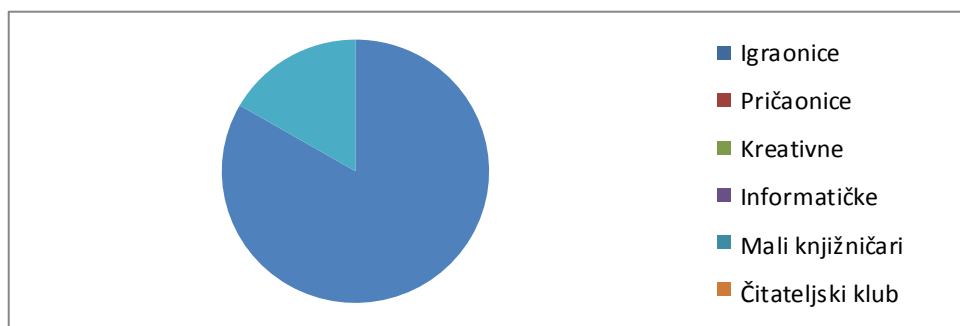

Grafikon 6 - Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici Pazin tijekom 2013. godine

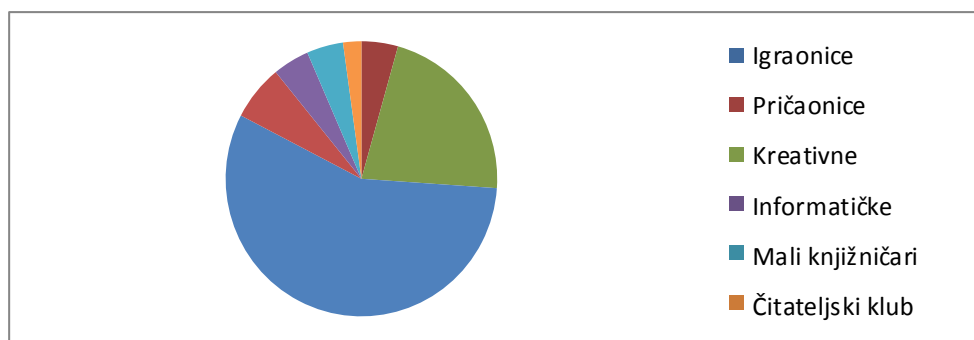

Grafikon 7 - Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici Poreč tijekom 2013. godine

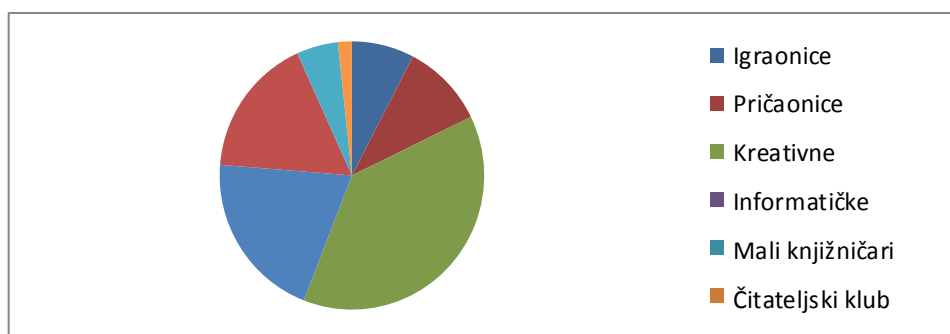

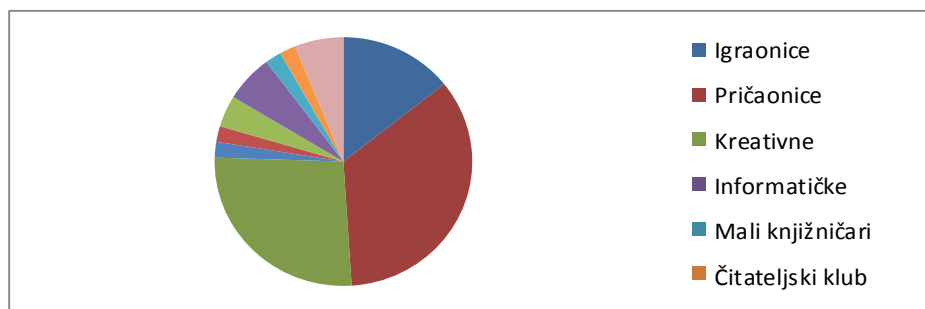
Grafikon 8 - Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici „M. V. Ilirik“ Rovinj tijekom 2013. godine

Grafikon 9 - Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici Novigrad tijekom 2013. godine

Grafikon 10 - Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici Labin tijekom 2013. godine

Grafikon 11 - Aktivnosti provedene u Narodnoj knjižnici i čitaonici Buzet tijekom 2013. godine

Prema dobivenim statističkim podacima, u dječjim se odjelima redovito najčešće organiziraju i provode kreativne radionice, pričaonice, grupni posjeti vrtićke djece i djece iz obližnjih škola te igraonice. Igraonice, pričaonice i kreativne radionice se najčešće organiziraju za dojenčad i malu djecu do 3 godine starosti i djecu predškolske dobi. Tijekom 2013. godine na dječjim odjelima narodnih knjižnica Istarske županije nije održana niti jedna informatička radionica kao ni čitateljski klub. Slična je situacija s aktivnošću Mali knjižničari koju konstantno provodi jedino Gradska knjižnica i čitaonica Pula. Potrebno je ustanoviti provode li se te aktivnosti u lokalnim školama te promisliti o provođenju istih na dječjim odjelima u suradnji s knjižnicama osnovnih škola.

Grupni posjeti djece najčešće se organiziraju u suradnji s lokalnim vrtićima i školama i osobit su način promocije knjižnice i upoznavanja djece s knjigom i knjižnicom.

Prema statističkim podacima, aktivnosti koje se rijetko provode na dječjim odjelima jesu sljedeće: izložbe, filmske projekcije, natjecanja i kvizovi, predavanja i sat lektire. Razlog je tomu što se te aktivnosti uglavnom provode u sklopu redovne djelatnosti školske knjižnice. Radi popularizacije istih, potrebno je razmotriti mogućnost održavanja tih aktivnosti na dječjim odjelima narodnih knjižnica kako bi se stvorila i potakla suradnja između školskih i narodnih knjižnica. Još jedan vid suradnje može biti gostovanje djelatnika narodne knjižnice u vrtiću ili osnovnoj školi, kako bi se djeca upoznala s djelatnošću narodne knjižnice i kako bi ih se privuklo na sudjelovanje na raznim aktivnostima koje ova ustanova organizira.

Tablica 1 – Sistematizacija aktivnosti provedenih u 2013. godini u dječjim odjelima

Aktivnost/knjižnica	Pula	Pazin	Poreč	Rovinj	Novigrad	Labin	Buzet	Ukupno:
Igraonice	58	7	5	-	-	9	7	86
Pričaonice	131	40	15	-	2	12	17	217
Kreativne radionice	153	53	15	-	10	45	13	289
Informatičke radionice	-	-	-	-	-	-	-	-
Mali knjižničari	5	-	-	-	-	-	-	5
Čitateljski klub	-	-	-	-	-	-	-	-
Grupni posjeti	39	3	10	10	26	24	1	113
Izložbe	9	-	1	-	3	20	1	34
Filmske projekcije	-	-	5	-	-	-	2	7
Natjecanja i kvizovi	7	-	-	-	2	-	3	12
Književni susreti	-	-	2	2	2	6	1	13
Predavanja	-	-	-	-	1	2	1	4
Sat lektire	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	14	-	1	-	-	-	3	18

Anketnim upitnikom se istraživala i suradnja dječjih odjela s drugim ustanovama u provođenju programa za djecu. Prema rezultatima upitnika, sve knjižnice u najvećoj mjeri surađuju s lokalnim vrtićima te osnovnim i srednjim školama, što je razumljivo, budući da su programi kreirani i osmišljeni upravo za te dobne skupine.

Jedanaesto pitanje odnosilo se na specifične programe pojedinih knjižnica. Najčešće se provode organizirane pričaonice za djecu predškolske dobi. Važno je spomenuti posebne i vrijedne programe Narodne knjižnice i čitaonice Buzet, a to su: *BookPark*, *Školica od subotine po starinski* i *Istraživači zavičaja* koje na jedinstven način promiču zavičaj i lokalnu baštinu, podučavajući djecu starim pričama, pjesmicama, narodnim običajima, igrama, itd.

Posljednja dva pitanja ankete odnosila su se na odjele za mlade, a cilj je bio otkriti imaju li narodne knjižnice posebne odjele za mlade ili građu i aktivnosti za mlade nude unutar dječjih odjela. Od ukupno sedam knjižnica, četiri knjižnice imaju odjel za mlade - Gradska knjižnica i čitaonica Pula, Gradska knjižnica Poreč, Gradska knjižnica Novigrad i Gradska knjižnica Labin. Od navedenih knjižnica samo Novigrad i Labin imaju predviđen zaseban odjel

(odvojen od ostalih odjela). Ostale knjižnice (Gradska knjižnica Razin, Gradska knjižnica „M. V. Ilirik“ Rovinj i Narodna knjižnica i čitaonica Buzet) nemaju odjel za mlade.

5.3. Zaključak istraživanja

Istraživanje dječjih odjela narodnih knjižnica Istarske županije pokazalo je da se dječji odjeli sve više razvijaju kao samostalni i zasebni odjeli unutar matičnih knjižnica. Svaka narodna knjižnica ima predviđen odjel za djecu, bilo kao odjel na zasebnoj lokaciji, odvojenoj od matične knjižnice, ili kao odjel koji je unutar matične knjižnice uređen i predviđen za dječju knjigu i aktivnosti.

Sukladno financijskim mogućnostima, svaka narodna knjižnica na raspolaganju ima široki raspon građe. Važno je istaknuti da, osim knjiga, knjižni fondovi dječjih odjela sadrže i slikovnice, AV građu, razne igre i igračke, itd.

Korisnici dječjih odjela su raznih uzrasta. Prema statistici, najveći broj aktivnih članova pripada skupini djece školskog uzrasta (do 13 godina), zatim su tu djeca predškolske dobi (od 3 do 7 godina) te dojenčad i mala djeca (od 0 do 3 godine).

Najveći omjer odnosa između aktivnih članova knjižnice i aktivnih članova dječjih odjela iznosi 56,29% i to za Narodnu knjižnicu i čitaonicu Buzet, zatim 45,12% za Gradsku knjižnicu Labin i 25,24% za Gradsku knjižnicu Pazin.

Usklađujući se s Konvencijom o pravima djeteta, dječji odjeli svojim članovima omogućuju razne pogodnosti prilikom upisa, a najčešće je to u vidu besplatnog članstva ili popusta pri upisu.

Dječji odjeli za svoje korisnike organiziraju razne aktivnosti i programe koji služe kako bi djeca kreativno i kvalitetno provela svoje slobodno vrijeme. Najčešće su to neke od kreativnih aktivnosti poput radionica, igraonica i pričaonica. Ostale se aktivnosti, koje su na neki način povezane s djelatnošću škole, provode u školskim knjižnicama. To su: mali knjižničari, natjecanja i kvizovi, satovi lektire, književni susreti, itd.

Kao što i statistički podaci pokazuju, važna je suradnja dječjih odjela s drugim ustanovama. Po tom pitanju, važna bi bila suradnja s knjižnicama osnovnih škola kako bi se neke od aktivnosti koje se inače provode u jednoj knjižnici mogle provoditi i u drugoj knjižnici a sve u cilju približavanja knjige i čitanja djeci od najranije dobi.

Zaključno, istraženo je imaju li narodne knjižnice odjel za mlade pošto se toj dobnoj skupini u posljednjih nekoliko godina posvećuje sve više pažnje. Od osam knjižnica koje su sudjelovale u istraživanju, pet ih ima predviđen odjel za mlade s prikladnim izborom građe.

6. Zaključak

Prve dječje knjižnice otvaraju se u Hrvatskoj 50-ih godina 20. stoljeća. Nakon toga, a posebice tijekom 70-ih godina 20. stoljeća dječje knjižnice i usluge za djecu doživljavaju siloviti uspon. Pojavom prvih dokumenata koji reguliraju praksu dječjeg knjižničarstva (IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za djecu te IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi) koji propisuju određene standarde i upute, dječji se odjeli usustavljaju kao zasebni odjeli unutar matičnih knjižnica sa svojim specifičnim fondom, korisnicima i prvim aktivnostima.

S vremenom se prvotne aktivnosti, koje su bile namijenjene određenoj dobnoj skupini, proširuju i na ostale dobne skupine. Isto se tako proširuje i lepeza aktivnosti koje knjižnica organizira. Danas dječji odjeli djeluju kao zasebne i samostalne cjeline unutar matične ustanove sa svojim specifičnim ciljevima, zadacima i potrebama. Kao glavni cilj djelovanja dječjih odjela često se navodi približavanje knjige i čitanja djeci od najranije dobi, a to se u knjižnicama često postiže organiziranjem prigodnih aktivnosti i programa za djecu. Knjižnice su dužne svim svojim korisnicima osigurati građu, ali i dodatne usluge i aktivnosti u cilju cjeloživotnog učenja i obrazovanja.

U Istarskoj županiji djeluje ukupno devet narodnih knjižnica. Od sedam knjižnica koje su sudjelovale u istraživanju, svih sedam ima dječji odjel. Sukladno financijskim mogućnostima neki su dječji odjeli usustavljeni unutar matičnog odjela, dok u nekim knjižnicama oni djeluju kao zasebni odjeli na drugoj lokaciji.

Analizom dostavljenih podataka uočljiva je tendencija da ukupan broj aktivnih članova u dječjim odjelima čini između 15% i 56% od ukupnog broja aktivnih korisnika za cijelu knjižnicu (najveće vrijednosti odnose se na Narodnu knjižnicu i čitaonicu Buzet 56%, Gradsku knjižnicu Labin 45% i Gradsku knjižnicu Pazin 25%).

Uočene su i razne pogodnosti koje djeca mogu ostvariti pri upisu na dječji odjel, ovisno o politici poslovanja pojedine knjižnice. Najčešće se tu radi o besplatnom članstvu za predškolce.

Aktivnosti se redovito provode na svim dječjim odjelima. Najčešće su aktivnosti: kreativne radionice, pričaonice, grupni posjeti i igraonice namijenjene raznim dobnim skupinama. Za dobnu skupinu od 0 do 3 godine najčešće se organiziraju pričaonice pomoću kojih se dijete polako uvodi u svijet knjige i čitanja. Za stariju dobnu skupinu, od 3 do 7 godina,

najzanimljivije su kreativne radionice i igraonice, dok se za dobnu skupinu od 8 do 13 godina najčešće organiziraju kreativne radionice i grupni posjeti.

Važno je napomenuti da je na svim odjelima zaposleno stručno obrazovano osoblje koje svojim kvalitetama omogućuje da se programi za djecu kvalitetno i stručno provode.

Cilj ovog istraživanja bio je prikazati aktualno stanje na dječjim odjelima u narodnim knjižnicama Istarske županije te dokazati da se dječji odjeli, zahvaljujući sve većem broju korisnika i posjetitelja radionica, sve više razvijaju i osamostaljuju kao posebna susretništa za čitanje, igru i učenje.

7. Popis literature

Knjige:

1. Blažeković, T., Furlan, B. Knjižnica osnovne škole. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna biblioteka, 1993.
2. Demut, A. Putokazi školske knjižnice. Zagreb : Školska knjiga, 2003.
3. Dobrić, B. (glavni urednik). Knjižnice Istarke županije : vodič. Pula : Društvo bibliotekara Istre, 2010.
4. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.
5. IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za djecu : knjižnične usluge za djecu - važnije no ikada za djecu i njihove obitelji diljem svijeta. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.
6. IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008.
7. Maleš, D., Stričević, I. U dječjoj knjižnici. Zagreb : Knjižnica Medveščak, 1995.
8. Kovačević, D., Lovrinčević, J. Školski knjižničar. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2012.
9. Narodna knjižnica: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003.
10. Rječnik hrvatskoga jezika. Zagreb : Leksikografski zavod Miroslav Krleža i Školska knjiga, 2000.
11. Rosandić, D. Metodika književnog odgoja. Zagreb : Školska knjiga, 2005.
12. Zelenika, R. Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela. Rijeka : Ekonomski fakultet u Rijeci, 2000.

Zbornici, časopisi, izvješća:

1. Dječja knjižnica za novo tisućljeće : zbornik / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2001.
2. Gašparac, B. Igramo se kazališta ili književni tekst kao podloga za dramsku igru u knjižnici // Dječja knjižnica za novo tisućljeće : zbornik. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2001.
3. Izvješće o radu za 2013. godinu. Pazin : Gradska knjižnica Pazin, 2014.
4. Izvješće o poslovanju za 2013. godinu. Poreč : Gradska knjižnica Poreč, 2014.
5. Izvješće o radu za 2013. godinu. Rovinj : Gradska knjižnica „M. V. Ilirik“ Rovinj, 2014.
6. Izvješće o poslovanju Gradske knjižnice Umag u 2013. godini. Umag : Gradska knjižnica Umag / Biblioteca Civica Umago, 2014.

7. Izvještaj o radu Gradske knjižnice Novigrad – Cittanova za 2013. godinu. Novigrad : Gradska knjižnica Novigrad / Biblioteca Civica Cittanova, 2014.
8. Izvješće o radu Gradske knjižnice Labin za 2013. godinu. Labin : Gradska knjižnica Labin, 2014.
9. Izvješće o radu za 2013. godinu. Buzet : Narodna knjižnica i čitaonica Buzet, 2014.
10. Stričević, I., Čičko, H., Križanić Delač, Đ. Knjižnične službe i usluge za djecu u hrvatskim narodnim knjižnicama: razvoj, stanje i perspektive // Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 49, 1(2006). Str. 22-36.
11. Stričević, I. , Čunović, K. Usluge za djecu rane dobi i roditelje u hrvatskoj // Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 56, 3(2013). Str. 47-66.
Dostupno na: [www.hkdrustvo.hr/datoteke/1604/vbh/God.56\(2013\),br.3](http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/1604/vbh/God.56(2013),br.3)
12. Stručni skup Dječji odjeli kroz suradnju s javnošću, Šibenik, 27. – 28. siječnja 2011., uredile Marina Šimić i Jelena Čobanov. Šibenik: gradska knjižnica “Juraj Šižgorić”, 2011.

Internetski izvori:

1. Deklaracija o pravima djeteta. Dostupno na: <http://www.rijeka.hr/DeklaracijaOPravima>
2. Forum Tomizza. Dostupno na: <http://www.forumtomizza.com/hr/o-nama>
3. Gradska knjižnica i čitaonica Pula. Dostupno na: <http://www.gkc-pula.hr/hr/>
4. Gradska knjižnica i čitaonica Pula – izvještaj o poslovanju za 2013. godinu. Dostupno na: http://www.pula.hr/fileadmin/sadrzaji/dokumenti/2013-2017._GV/9.gv/04.b__Prijedlog_Zakljucka_o_usvajanju_Izvjestaja_Gradske_knjiznice_i_citaonice.pdf
5. Gradska knjižnica Pazin. Dostupno na: <http://gk-pazin.hr/>
6. Gradska knjižnica Poreč. Dostupno na: <http://www.knjiznicaporec.hr/Default.aspx?j=cro>
7. Gradska knjižnica „M. V. Ilirik“ Rovinj. Dostupno na: <http://www.gk-rovinj.hr/>
8. Gradska knjižnica Umag / Biblioteca Civica Umago. Dostupno na: <http://www.gku-bcu.hr/>
9. Gradska knjižnica Novigrad – Biblioteca Civica Cittanova. Dostupno na: http://www.knjiznicanovigrad.hr/o_knjiznici/Akti%20knji%C5%BEnice/12
10. Gradska knjižnica Labin. Dostupno na: <http://www.gk-labin.hr/>
11. Gradska knjižnica Buje. Dostupno na: <http://www.knjiznica.hr/buje>
12. Hinchliff, G. Toddling toward technology : computer use by very young children. Dostupno na: <http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=dd1be6db-9e15-46d8-a6d7-4f588a69b4e9%40sessionmgr4005&vid=1&hid=4207>
13. IFLA-in Manifest o internetu.

Dostupno na: <http://www.ifla.org/files/assets/faife/publications/policy-documents/internet-manifesto-hr.pdf>

14. Igraonica. Dostupno na: <http://www.kgz.hr/default.aspx?id=4219#igraonica>

15. Konvencija o pravima djeteta. Dostupno na:
http://www.unicef.hr/upload/file/300/150215/FILENAME/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta.pdf

16. Kuća za pisce – hiža od besid. Dostupno na: <http://kuczapisce.hr>

17. Likovna radionica. Dostupno na: <http://www.kgz.hr/default.aspx?id=4219#radionice>

18. Mali knjižničari. Dostupno na:
http://www.os-cetvrta-j.skole.hr/skola/knjiznica/mali_knji_ni_ari

19. Narodna knjižnica i čitaonica Buzet. Dostupno na:
http://www.poubuzet.hr/knjiznica_naslovnica.php

20. Poslovanje i usluge narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj u godini 2012. - pregled.
Dostupno na: <http://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2013/07/Poslovanje-i-usluge-narodnih-knji%C5%BEnica-u-Republici-Hrvatskoj-u-godini-2012..pdf>

21. Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. Dostupno na: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/270810.html>

22. Susreti s književnicima, piscima, ilustratorima i gostima stručnjacima iz različitih područja. Dostupno na: <http://www.kgz.hr/default.aspx?id=4220#susreti>

23. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, popis 2011. Dostupno na:
<http://www.dzs.hr/>

24. UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice.
Dostupno na: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.htm

25. Zakon o knjižnicama.
Dostupno na: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/267274.html>

8. Popis tablica i grafikona

Tablica 1. – Sistematizacija aktivnosti provedenih u 2013. godini u dječjim odjelima.....	34
Grafikon 1. – Površine dječjih odjela u četvornim metrima	28
Grafikon 2. – Knjižni fondovi dječjih odjela.....	28
Grafikon 3. – Aktivni korisnici dječjih odjela prema dobnim skupinama.....	29
Grafikon 4. – Struktura stanovnika do 14. godine starosti po gradovima u odnosu na broj aktivnih članova i broj učlanjene djece do 14. godina starosti.....	29
Grafikon 5 – Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula tijekom 2013. godine.....	31
Grafikon 6 - Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici Pazin tijekom 2013.godine.....	31
Grafikon 7 - Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici Poreč tijekom 2013.godine.....	31
Grafikon 8 - Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici „M. V. Ilirik“ Rovinj tijekom 2013. godine.....	32
Grafikon 9 - Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici Novigrad tijekom 2013.godine.....	32
Grafikon 10 - Aktivnosti provedene u Gradskoj knjižnici Labin tijekom 2013. godine.....	32
Grafikon 11 - Aktivnosti provedene u Narodnoj knjižnici i čitaonici Buzet tijekom 2013. godine.....	33

9. Prilozi

Prilog 1.– anketni upitnik o istraživanju dječjih odjela i aktivnosti za djecu u narodnim knjižnicama Istarske županije

NARODNA KNJIŽNICA: _____

1. Ima li knjižnica dječji odjel?

a) da

b) ne

2. Je li dječji odjel fizički smješten unutar matične narodne knjižnice ili je na drugoj lokaciji?

a) unutar matične narodne knjižnice

b) na drugoj lokaciji

3. Kolika je površina dječjeg odjela u četvornim metrima? _____

4. Veličina fonda dječjeg odjela u broju svezaka (stanje na dan 31.12.2013.):

_____

Od toga:

slikovnice _____

knjige za djecu _____

AV građa _____

igračke _____

ostalo _____

5. Broj aktivnih korisnika dječjeg odjela (stanje na dan 31.12.2013.):

_____

Od toga:

dojenčad i mala djeca (od 0 do 3 godine): _____

djeca predškolske dobi (od 3 do 7 godina): _____

djeca školske dobi (do 13 godina): _____

6. Postoje li neke pogodnosti pri upisu na dječji odjel?

- a) popust pri upisu
- b) besplatno članstvo za predškolce
- c) ostalo _____

7. Postoji li u dječjem odjelu literatura na stranim jezicima (ako da, navesti na kojem jeziku)

- a) da _____
- b) ne
- c) ostalo

8. Zaposlenik u dječjem odjelu posjeduje:

- a) knjižničarsko i pedagoško zvanje
- b) knjižničarsko zvanje
- c) ostalo _____

9. U 2013. godini, koje su se aktivnosti organizirale u dječjem odjelute kojoj su dobnoj skupini namijenjeni organizirani programi(odgovarajući stupac označite s x,dok u stupcu „broj održanih aktivnost“ naveditebrojčani iznos)

Program	0-3 godine	3-7 godina	8-13 godina	Broj održanih aktivnosti
Igraonice				
Pričaonice				
Kreativne radionice				
Informatičke radionice				
Mali knjižničari				
Čitateljski klub				
Grupni posjeti				
Izložbe				
Filmske projekcije				
Natjecanja i kvizovi				
Književni susreti				
Predavanja				
Sat lektire u knjižnici				
Ostalo				

10. Suradujete li s drugim ustanovama u provođenju programa za djecu? Ako da, navedite s kojima.

a) da _____

b) ne

11. Možete li izdvojiti neki program za djecu koji je specifičan samo za vašu knjižnicu? Ukratko ga opišite.

_____
_____

12. Ima li matična narodna knjižnica odjel za mlade?

a) da

b) ne

13. Je li odjel za mlade fizički odvojen ili se nalazi u sklopu drugog odjela?

a) odjel za mlade fizički je odvojen od ostalih odjela (zaseban odjel)

b) odjel za mlade nalazi se u sklopu drugog odjela (npr. za djecu,...)

c) ostalo _____

DJEČJI ODJELI I AKTIVNOSTI ZA DJECU U NARODNIM KNJIŽNICAMA ISTARSKE ŽUPANIJE

Narodna se knjižnica, prema IFLA-inom i UNESCO-ovom Manifestu za narodne knjižnice definira kao lokalni prilaz znanju koji osigurava osnovne uvjete za cjeloživotno učenje i obrazovanje, kulturni razvoj i neovisno odlučivanje. Smjernice za knjižnične usluge za djecu propisuju da knjižnica treba neprestano odgovarati na promjene u društvu i zadovoljavati informacijske i kulturne potrebe djece. U skladu s time, dječji se odjeli formiraju kao zasebni odjeli unutar narodnih knjižnica. Stvoreni su i osmišljeni kao potpora i mjesto koje potiče i pozitivno utječe na razvoj i odgoj djeteta. Kako bi što uspješnije zadovoljili potrebe djece, dječji odjeli provode razne aktivnosti kako bi potakli razvitak pismenosti i kulturu čitanja. U cilju istraživanja stanja i aktivnosti koje se provode u dječjim odjelima devet narodnih knjižnica Istarske županije, provedeno je istraživanje.

Ciljevi su istraživanja bili raznoliki: istražiti stanje dječjih odjela, aktivnosti koje se provode, pogodnosti za korisnike te stanje po pitanju odjela za mlade.

Ključne riječi: narodna knjižnica, dječji odjeli, aktivnosti za djecu u narodnim knjižnicama

CHILDREN'S DEPARTMENTS AND ACTIVITIES FOR CHILDREN IN PUBLIC LIBRARIES OF THE ISTRIAN REGION

The IFLA/UNESCO Public Library Manifesto defines the public library as a local gateway to knowledge, which provides basic conditions for lifelong learning and education, cultural development and independent decision making. The Guidelines for Children's Library Services provide that the children's departments should continuously respond to the society changes and also make sure to satisfy the cultural needs of its members. Children's departments are founded as separate departments within public libraries and designed to support child development. In order to satisfy the needs of its members, children's departments organize various activities to encourage the development of literacy and reading culture. A research was conducted in order to examine the situation and activities for children in the public libraries of the Istrian region.

Keywords: public library, children's departments, activities for children in public libraries